

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

Miasto Morcinka i Sarkandra

| s. 5

Stylowy i na miarę XXI wieku

| s. 6

Pomoc przyjeżdża do domu

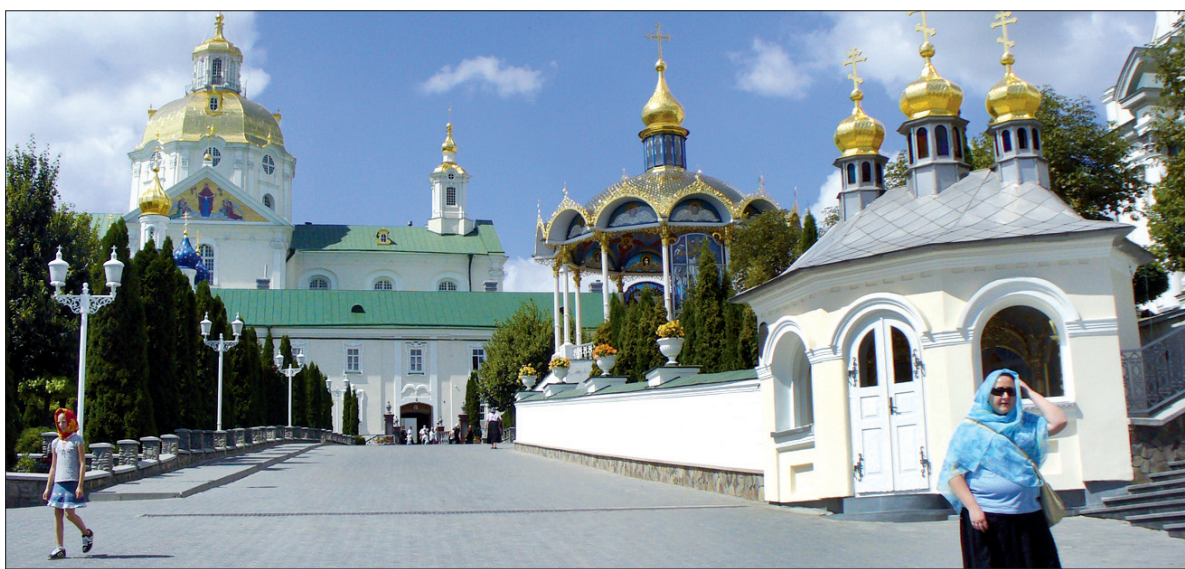
| s. 7

Relaks czy ryzyko?

PROBLEM: Tam, gdzie jeszcze rok temu można było spokojnie wypocząć, teraz trwa wojna. Sytuacja polityczna na świecie również w tym sezonie turystycznym krzyżuje turystom wakacyjne plany. Kolejne zagrożenie to wirus eboli. Czy w tej sytuacji warto wyruszać w podróż? Polskie i czeskie ministerstwa spraw zagranicznych apelują o ostrożność.

Fot. ALFRED LOTTER

W ub. sezonie zabytki na Ukrainie były odwiedzane przez turystów. W tym roku wycieczki na Ukrainę zostały odwołane.

Konflikt rosyjsko-ukraiński już na początku maja wpłynął na zmianę trasy wycieczki Miejscowego Koła PZKO w Karwinie-Frysztacie. Jej celem miał być Lwów. – Zrezygnowaliśmy z wyjazdu z powodu zamieszek, które miały wtedy miejsce w Kijowie i Lwowie. Do Lwowa wybieramy się już od dłuższego czasu, niestety wszystko wskazuje na to, że wyjazd ten będziemy musieli odłożyć do chwili, kiedy sytuacja na Ukrainie się uspokoi – stwierdził Leszek Koch, członek zarządu frysztackiego Koła. W rezultacie pezetkaowcy pojechali zwiedzić Trójmiasto. Na przyszły rok, w obawie, że sytuacja mogłaby się powtórzyć, zaplanowali Wrocław i Poznań.

Wycieczki na Ukrainę, do Kijowa, Lwowa czy na popularny Krym, odwołały również polskie i czeskie biura podróży. – Kierunek Ukraina w ogóle się nie sprzedawał, mało było pytań nawet o kilkudniowe wycieczki do tego kraju – powiedziała nam Sylwia Kajstura z biura podróży Safari Travel w Cieszynie. Właścicielka innego cieszyńskiego biura podróży potwierdziła, że objazdy na Ukrainę, w których w minionych latach uczestniczyły także osoby z Zaolzia, w ogóle się nie odbywają. Mało tego, ludzie obawiają się również przelotów nad tym terytorium i pytają, czy wykupione przez nich loty nie prowadzą nad obszarami konfliktów zbrojnych.

Obawy mieszkańców odczuwają również pracownicy czeskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Jak poinformował nas zastępca rzecz-

nika ministerstwa, David Frous, do MSZ w Pradze trafiają setki pytań od zarówno osób prywatnych, jak i biur podróży odnośnie aktualnej sytuacji w krajach, które mogą stwarzać zagrożenia dla turystów. – Ministerstwo odpowiada na wszystkie pytania zarówno osób prywatnych, jak i biur podróży. Oprócz tego na naszej stronie internetowej na bieżąco publikujemy wszelkie ostrzeżenia dotyczące podróży zagranicznych. Wszystkie mają formę zaleceń. Jako ministerstwo nie możemy nikomu zabronić wyjazdu ani organizowania wycieczki – wyjaśnił Frous.

Ostrzeżenia przed podróżą do krajów, gdzie może turyście zagrażać realne niebezpieczeństwo, można znaleźć również na portalu polskiego MSZ. Ministerstwo odradza podróży między innymi do Iraku, wschodniej części Egiptu czy popularnego wśród polskich pielgrzymów Izraela, a konkretnie na jego południowe terytoria położone w odległości do 40 km od Strefy Gazy, a także do Jerozolimy Wschodniej, rejonu przejść granicznych pomiędzy Izraelem i Zachodnim Brzegiem Jordanu oraz tamtejszych większych miast. – Ze względu na znaczny wzrost aktywności grup przestępczych w Egipcie oraz z uwagi na zagrożenia atakami terrorystycznymi, również przeciwko turystom, Ministerstwo Spraw Zagranicznych kategorycznie odradza wszelkich wyjazdów na Półwysep Synaj.

BEATA SCHÖNWALD
Ciąg dalszy na str. 2

REKLAMA

TRISIA • Kształcenie

Nowe kursy i seminaria
JESIEŃ 2014

www.trisia.cz • f

CENA OD 120.-

SIATKÓWKA PIĄZOWA DO DYSPOZYCJI
tel.: 736 626 848
kompleks sportowy VITALITY Wędrzynia
www.vitalityslzsko.cz

oknaniedoba

okna i drzwi - PCV, aluminium, drewno

- kompleksowa realizacja wymiany okien • dociepleń elewacji •
- oferujemy bramy garażowe • ogrody zimowe • parapety •
- żaluzje • moskitiery • rolety • plisy i inne dodatki

GWARANCJA JAKOŚCI

nám. Svobody 526, Třinec
KD Trisia, a.s., vchod od ul. kpt. Nálepky
tel.: +420 558 989 309, +420 775 720 874
email: okna@niedoba.cz • www.niedoba.cz

ZDARZYŁO SIĘ

ELEKTRYCZNE KONIE

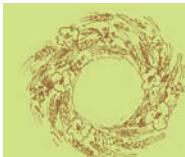
W tym tygodniu na drodze do Morskiego Oka w Tatrach pojawiły się... meleksy. Jeżeli elektryczne pojazdy sprawdzą się, zastąpią pracujące na tej trasie konie.

Trasa z Palenicy Białczańskiej do Morskiego Oka cieszy się ogromną popularnością. W szczycie sezonu tamtejszą „ceprostradą” poruszają się tysiące ludzi. Część z nich dociera do Morskiego Oka korzystając z usług fiaków. Zdaniem obrońców zwierząt konie ciągnące wozy z turystami pracują jednak ponad swoje siły. W efekcie kilka z nich padło.

Po niedawnej śmierci konia Juko-na władze Tatrzańskiego Parku Narodowego zorganizowały specjalną naradę. Obok górali wzięli w niej udział ekolodzy i lekarze weterynarii. Zastanawiano się, jak dalej ma funkcjonować transport do Morskiego Oka. Uczestnicy spotkania postanowili rozpocząć testy elektrycznych meleksów. Pierwszy z nich, z sześcioma osobami na pokładzie, pokonał drogę Palenica Białczańska – Polana Włosienica w 45 minut, czyli nieco szybciej od koni. Testy meleksów mają potrwać do września. Zdaniem władz TPN jest jednak mało prawdopodobne, by elektryczne pojazdy od razu całkowicie zastąpiły konie. Obecnie 60 góralskich rodzin utrzymuje bowiem 300 koni pracujących nad Morskim Okiem. Zakup meleksów zapewne zakończy się dla nich śmiercią, do czego nie chce dopuścić TPN. Najbardziej prawdopodobne jest więc, że od września nad Morskim Okiem będą funkcjonowały dwa rodzaje transportu – elektryczny i konny. (wik)

POGODA

sobota	niedziela poniedziałek
dzień: 16 do 21 °C noc: 15 do 13 °C wiatr: 1-4 m/s	dzień: 14 do 18 °C noc: 13 do 9 °C wiatr: 2-5 m/s

MK PZKO Guty serdecznie zaprasza na 47.
TRADYCYJNE DOŻYNKI ŚLĄSKIE
w niedzielę 24. 8. w ośrodku PZKO w Gutach

Korowód dożynkowy wyruszy od domu gazdów dożynkowych o godz. 13.00.
Gazdowie: Nada i Josef Siedlaczkowie.
W programie: „Oldrzychowice”, „Bystrzyca”, „Dudoski”, „Jablunkovanka”.
Zabawa ludowa, atrakcje, kuchnia śląska i loteria zapewnione.

KRÓTKO

ZERKNIJ NA PLAN

BYSTRZYCA (kor) – Od poniedziałku aż do 2 października mieszkańcy Bystrzycy mogą w Urzędzie Gminy, w biurze kierownika Wydziału Budownictwa Petra Zwierzy, obejrzeć projekt nowego planu zagospodarowania przestrzennego wioski. Tam też do 2 października można składać swoje uwagi lub wnioski dotyczące tego ważnego dla gminy dokumentu. Złożone po tym terminie zastrzeżenia nie będą brane pod uwagę.

* * *

ODNOWIONY AMFITEATR

ORŁOWA (dc) – W czwartek otwarto po remoncie amfiteatr. Obiekt służy jako kino letnie oraz miejsce do organizowania różnych imprez kulturalnych. W amfiteatrze odbywają się m.in. Dni Orłowej połączone z przeglądem mniejszości narodowych. Obiekt wybudowany w 1966 roku wymagał pilnej modernizacji. Metamorfozę przeszła zarówno scena, jak i widownia. Fundacja OKD wsparła remont kwotą 3 mln koron.

* * *

BEZ ZARZĄDU

GNOJNIK (kor) – Po październikowych wyborach samorządowych obniży się – z obecnych 15 do 11 – liczba członków Rady Gminy. Władze liczącej około 1500 mieszkańców wioski wzięły przykład z graniczącej z Gnojnikiem Ligotki Kameralnej i postanowiły zlikwidować też zarząd gminy. Jego kompetencje przejmie w przyszłości nowy wójt wioski. Zdaniem radnych, decyzja ta przyniesie wóldarom wioski większą swobodę w podejmowaniu decyzji i znaczne oszczędności w budżecie.

* * *

WIĘCEJ ŚWIATŁA I WODY

GRÓDEK (kor) – Członkowie zarządu gminy na swoim sierpniowym posiedzeniu uchwalili plan rozszerzenia sieci oświetlenia publicznego w osadzie Nad Suszynką. Projekt ten ma być zrealizowany w przyszłym roku. Zarząd zobowiązał też wójta Roberta Borskiego do przygotowania analizy możliwości rozszerzenia gminnej sieci wodociągowej.

* * *

POPROSZĄ PREMIERA

ORŁOWA (kor) – Powiaty frydecko-mistecki i karwiński odwiedzi 8 września czeski premier Bohuslav Sobotka. Szef rządu ma zawitać do Frydku-Mistku, Karwiny, a także do Orłowej. Orłowscy radni chcą przy tej okazji zwrócić się do premiera o pomoc przy dofinansowaniu zaplanowanej modernizacji Rynku 28 Października. Na tym placu Sobotka spotka się z mieszkańcami Orłowej.

* * *

CZTERY W JEDNYM

BOGUMIN (sch) – Po trwających niespełna rok robotach budowa miejskiej hali sportowej jest na finiszu. Na początku września otworzy swoje podwoje. Bogumińska hala sportowa będzie mogła pochwalić się nietypowymi jak na warunki czeskich miast rozmiarami. Władze miasta żywią nadzieję, że dzięki ekstremalnym wymiarom trafi nawet do Czeskiej Księgi Rekordów. Hala zaofertuje sportowcom cztery boiska – boisko ze sztuczną murawą, boisko z poliuretanową nawierzchnią, kort tenisowy oraz salę do badmintonu, zumbi lub aerobiku.

Bez palenia, bez picia...

Prezydent miasta Karwiny, Tomáš Hanzel, złożył w czwartek życzenia urodzinowe stuletniej mieszkance miasta, Marii Malej. Jubilatka obchodziła wprawdzie setne urodziny już w kwietniu, niemniej z powodów zdrowotnych uroczystość trzeba było przesunąć w czasie.

– Mama nieszczęśliwie upadła i musiała jakiś czas spędzić w szpitalu. Teraz jednak jest już w pełni sił, nie potrzebuje nawet specjalnej opieki. Lubi sprzątać, ciągle jest w ruchu – powiedział 72-letni syn jubilatki, Antonín Malý, u którego stulatka mieszka.

Pani Malá, z domu Cholewik, urodziła się 25 kwietnia 1914 roku we Frysztacie i tam spędziła większość życia. Jej rodzice prowadzili sklep z instrumentami muzycznymi, mieszczący się w budynku

Prezydent miasta Karwiny, Tomáš Hanzel wręczył jubilatce bukiet kwiatów.

na obecnym Rynku Masaryka. Po roku 1945 władze komunistyczne sklep skonfiskowały i pani Maria musiała podjąć pracę w rolnictwie. Najpierw pracowała w ogrodnictwie, później jednak znalazła pracę w sklepie z elektrotechniką – z początku była zatrudniona jako sprzedawczyni, w końcu jako jego kierowniczką.

Syn Antonín urodził się w roku 1942, a kiedy miał 13 lat pani Malá owdowiała i wychowywała go sama. Doczekała się jednej wnuczki i dwójki prawnucząt.

A jaka jest recepta stulatki na dożycie tak pięknego wieku? – Nie palić, nie pić alkoholu, normalnie jeść i pracować. I wciąż coś robić, nie odpoczywać za dużo – śmiała się jubilatka podczas odwiedzin prezydenta Hanzla. (kor)

Zielona kampania

We wrześniu w Hawierzowie ruszy kampania „Zielony Hawierzów”. Jej celem jest przekonanie mieszkańców, by zamiast poruszania się po mieście własnymi samochodami korzystali z autobusów komunikacji miejskiej. W ten sposób spółka transportowa ČSAD Hawierzów wspólnie z władzami miasta chce zaradzić malejącej liczbie podróży w miejskich autobusach.

Według dyrektora ČSAD, Jakuba Vyviała, powodem niższych utargów za przewóz osób oraz idącej z nimi w parze straty, którą w efekcie końcowym pokrywa

miasto ze swojego budżetu, jest spadek liczby mieszkańców, ubytek uczniów szkół średnich i studentów oraz rosnąca liczba seniorów uprawnionych do bezpłatnych przejazdów. Dlatego spółka transportowa zamierza powalczyć o nowych podróżnych.

Pomoc ma w tym kampania oświatowa „Zielony Hawierzów”, która będzie miała na celu wyjaśnienie mieszkańcom, że warto się przesiąść z samochodu do autobusu. Kampania będzie się opierać na argumentach ekologicznych. Nacisk zostanie położony na odpo-

wiedzialny stosunek hawierzowian do środowiska naturalnego w mieście. – Plakaty promujące tę myśl pojawią się w najbardziej uczęszczanych miejscach Hawierzowa. Umieścimy je też na naszych autobusach w celu zwrócenia na nie uwagi kierowców samochodów, na przykład w czasie czekania na skrzyżowaniu na zielone światło – wyjaśnia Vyviał.

Kampania trwać będzie przez pół roku, co miesiąc będą pojawiać się plakaty w nowym opracowaniu graficznym.

(sch)

Rabusie ukarani

Na kary więzienia w zawieszeniu skazał sąd dwóch obcokrajowców, którzy w poniedziałek włamali się do kościoła pw. św. Jadwigi w Mostach koło Jablonkova. Świątokrady wdarli się do świątyni wieczorem po wyłamaniu zamku w głównych drzwiach. Wezwanym na miejsce włamania policjantom udało się, dzięki pomocy mosteckich parafian, złapać rabusiów na dworcu kolejowym. Starszy z nich, 22-letni chłopak, został skazany na karę roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na dwa lata. Ukarano go też trzyletnim zakazem wjazdu na teren RC. Jego o trzy lata młodszy towarzysz został skazany na osiem miesięcy więzienia w zawieszeniu na rok. (kor)

Relaks czy ryzyko?

Dokończenie ze str. 1

Nie poleca też wyjazdu do ośrodków wypoczynkowych w Sharm-el Sheikh, Tabie, Nuwejbie i Dahab – ostrzega MSZ.

Jak zorientowaliśmy się w cieszyńskich agencjach turystycznych, ludzie odkładają decyzję o wyjeździe do Izraela na ostatni moment. Czekają na potwierdzenie, czy wycieczka się odbędzie, czy zostanie w końcu odwołana. Jeśli zaś chodzi o kraje afrykańskie, wybierają ośrodki wypoczynkowe w zachodniej części Egiptu, a także Tunezję lub Maroko, gdzie na razie nie szaleje wirus eboli. – Na razie nikt z klientów nie zadał mi pytania o ebolę. Ludzie podchodzą do tego na spokojnie – stwierdziła Sylwia Kajstura.

Niemniej Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrawie publikowała w tych dniach informacje, które czeskie

Ministerstwo Zdrowia kieruje do osób podróżujących do krajów, gdzie występują ogniska wirusa eboli. Zgodnie ze wskazówkami ministerstwa, turyści odwiedzający Gwineę, Liberię, Sierra Leone i Nigerię powinni się wystrzegać m.in. kontaktów z krwią oraz innymi płynami ustrojowymi zakażonych osób, wszelkiego kontaktu z wolno żyjącymi zwierzętami oraz odwiedzania pieczar i jaskiń, w których mogą się gnieździć zakażone chorobą nietoperze.

Jak zauważył Frous z MSZ w Pradze, ostateczna decyzja o podróży do krajów, gdzie grozi turyście realne niebezpieczeństwo, należy zawsze do turysty. Przed wyjazdem, zwłaszcza osobom podróżującym w pojedynkę, zaleca się jednak zarejestrowanie się w podróżniczej bazie danych DROZD na <http://drozd.mzv.cz>. **BEATA SCHÖNWALD**

Ratują żydowski cmentarz

Grupka mieszkańców Frydku-Mistku postanowiła ratować zażytkowy cmentarz żydowski we frydeckiej części miasta. Pochodząca z XIX wieku nekropolia, leżąca niedaleko osiedla przy ul. Śląskiej, niszczy się. – Niestety, Gmina Żydowska nie ma ani pieniędzy, ani sił na utrzymanie cmentarza. Postanowiliśmy więc pospieszyć z pomocą – mówi Petr Dvořáček z frydecko-misteckiej organizacji Spolek pro faunapark.

Wolontariusze po raz pierwszy

spotkali się na „cmentarnej brygadzie” w czwartek. Zabrali się za czyszczenie nagrobków i usuwanie rosnącego wokół nich zielska. W najbliższym czasie chcą też odremontować otaczający cmentarz płot, jak również podpisać umowę z kierownictwem magistratu i Gminą Żydowską w sprawie pomocy w utrzymaniu cmentarza. – Marzy nam się też udostępnienie tej nekropoli mieszkańcom miasta i turystom, przynajmniej podczas weekendów – dodał Dvořáček. (kor)

Auto dla potrzebujących

Karwińska organizacja humanitarna ADRA może już korzystać z nowego samochodu, który ma służyć do transportu odzieży do specjalnych ośrodków, gdzie mogą ją odebrać ludzie, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. – Dotychczas do transportu ubrań musieliśmy używać prywatnych samochodów. Cieszy nas ten nowy samochód, m.in. dlatego, że można w nim pomieścić około 30 worków z odzieżą. Będziemy z niego korzystać również podczas zagranicznych misji humanitarnych, bo i w takich bierzemy udział – powiedziała Marcela Holková z ADRY. (kor)

Seniorzy mogą odetchnąć

Siedemdziesięcioletka mieszkająca samotnie w jednym z domów w Karwinie-Nowym Mieście przeżył prawdziwe piekło. Wielokrotnie karany złoczyńca upatrzył go sobie za ofiarę. Kradł jego rzeczy i pieniądze, a nawet przez jakiś czas ukrywał się w jego mieszkaniu przed policją, która szukała delikwenta w związku z innymi przestępstwami. Starszy pan, w obawie o własne życie, zaciągał nawet pożyczki, by zadowolić szantażystę, który żądał od niego gotówki. Policja zatrzymała przestępcę dzięki informacjom, które zdobył strażnik miejski Ondřej Berki.

Berki jest strażnikiem od 20 lat. Pracuje w karwińskim Nowym Mieście, dzielnicy znanej z dużej koncentracji problemowej ludności. Ścisłe współpracował z asystentami ds. pre-

wencji, których zadaniem jest praca z osobami niedostosowanymi społecznie. – Właśnie dzięki zaufaniu, które zdobyliśmy wśród mieszkańców, w lipcu dowiedzieliśmy się, że pewien mężczyzna terroryzuje 70-letniego samotnego seniora – powiedział Berki dziennikarzom. – Śledziliśmy dom i podejrzanego mężczyznę, zgłosiliśmy sprawę na policję, a ta wtargnęła do mieszkania i w dość dramatycznych okolicznościach (straszył nożem policjantów) aresztowała mężczyznę – opisał Berki.

70-latek nie jest jedyną osobą poszkodowaną przez 34-letniego delikwenta. Łącznie ma na sumieniu dziewięć czynów karalnych. Karwińskich seniorów okradał, w niektórych przypadkach uciekając się do przemocy, od marca br. (dc)

Świętowacławski Festiwal wcześniej

Jedenasty Świętowacławski Festiwal Muzyczny odbędzie się wcześniej niż w poprzednich latach. Rozpocznie się już 1 września, a zakończy w dniu, w którym poprzednie edycje dopiero się rozpoczynały – 28 września, w święto głównego patrona Czech, św. Wacława.

Powód jest prozaiczny. – Do zmiany tradycyjnego terminu skłoniły nas głównie starania o lepszy komfort muzyków i słuchaczy. Wszystkie koncerty odbywają się w kościołach, gdzie w październiku temperatura była często trudna do przyjęcia. Kilkakrotnie ryzykowaliśmy nawet, że będziemy musieli z tego powodu odwołać koncert – wyjaśnił dyrektor festiwalu, Igor Františák.

W tym roku organizatorzy inspirowali się Rokiem Muzyki Czeskiej. Podczas trzydziestu koncertów, które odbędą się w kościołach w Ostrawie oraz 16 innych miejscowościach regionu morawsko-śląskiego, zabrzmiały utwory czeskich kompozytorów. Wykonają je czołowi czescy artyści oraz muzycy z Hiszpanii, Francji, Austrii, Niemiec, Szwajcarii, Danii, Polski i Słowacji.

Na koncercie inauguracyjnym w poniedziałek 1 września w kościele pw. Panny Marii Królowej w Ostrawie-Mariańskich Górach zabrzmiały monumentalne „Requiem” Antonína Dvořáka w wykonaniu ostrawskiej Filharmonii Janáčka oraz brneńskiego Czeskiego Chóru Filharmonicznego. Premierowo

Jednym z gości festiwalu będzie Drezdeński Chór Kameralny. Wystąpi razem z artystami z Wrocławia.

zaśpiewa i zagra na festiwalu popularny ostrawski pieśniarz Jaromír Nohavica, który wystąpi wraz

z przyjaciółmi (m.in. polskim akordeonistą Robertem Kuśmierskim) w programie pt. „Ujrzałem komety”.

Koncert odbędzie się 8 września w Chrystusowym kościele ewangelickim w centrum Ostrawy. W tym

samym miejscu 14 września zagra Wrocławska Orkiestra Barokowa – podczas wspólnego koncertu z Drezdeńskim Chórem Kameralnym. Innego polskiego artysty, Andrzeja Białki, można będzie posłuchać podczas recitalu organowego 5 września w kościele św. Wacława w Ostrawie.

Ciekawym gościem będzie hiszpańska La grande Chapelle, zespół odtwarzający dawną muzykę hiszpańską. Można go będzie posłuchać w Czeskim Cieszynie, w kościele ewangelickim Na Niwach, 7 września o godz. 18.00. Koncerty festiwalowe odbędą się również w kilku innych kościołach w naszym regionie: ewangelickim w Bystrzycy (11. 9.) ewangelickim w Trzynie (16. 9.), św. Anny w Hawierzowie (17. 9.), Narodzenia Marii Panny w Orłowej (22. 9.) oraz Zborze Husa w Rychwałdzie (27. 9.).

Szczegółowy program Świętowacławskiego Festiwalu Muzycznego znajduje się na stronie internetowej www.shf.cz. Tam też można zamawiać bilety. Ponadto są do nabycia w poszczególnych miastach festiwalowych. (dc)

Pomysły na przyszłość

Rondo zamiast niebezpiecznego skrzyżowania, letni basen, hala sportowa – to niektóre z obiektów, które chciałoby w przyszłości wybudować kierownictwo ratusza w Cierlicku. Odpowiedni dokument – Strategiczny Plan Gminy – został zatwierdzony przez radnych. – To nie jest dokument, który nie może ulec zmianom. W jakim stopniu zostanie zrealizowany, będzie zależało od woli politycznej radnych w następnej kadencji oraz od funduszy – zastrzega radny Wawrzyniec Fójcik, przewod-

niczący komisji ds. rozwoju gminy Cierlicko.

Plan strategiczny ma kilka podstawowych założeń. Cierlicko ma stwarzać przyjemne warunki do relaksu zarówno mieszkańcom, jak i turystom. W tym kontekście wymieniane jest m.in. wzgórze Kościelec wraz ze Żwirkowiskiem, gdzie gmina powinna zapewnić odpowiednie zaplecze dla odwiedzających. Innym celem jest dalszy rozwój w przeszłości odsuwanego na boczny tor Grodziszca, trzecim bezpieczeństwo i

płynność ruchu drogowego.

– Poszczególne inwestycje można podzielić na kilku grup. Pierwsze są już realizowane (na przykład częściowa rewitalizacja ul. Promenadowej czy remont Domu Kultury w Grodziszczu), do drugich przygotowywane są projekty (hala sportowa), trzecia grupa to pomysły na przyszłość (basen letni czy ścieżka dla rolkarzy nad zaporą) – wylicza Fójcik. Pożyteczną inwestycją byłaby budowa ronda, które zastąpiłoby główne skrzyżowanie w gminie. (dc)

Ścieżką Jozefa Kronera

Gmina Łomna Górna i słowacka wioska Staszów wytyczyły wspólnie nową ścieżkę turystyczno-edukacyjną. Jej patronem jest Jozef Kroner, nieżyjący już wybitny słowacki aktor filmowy i teatralny, który urodził się w Staszku w 1924 roku.

Nowa ścieżka rozpoczyna się przy staszkuwskim Urzędzie Gminy i można nią dotrzeć aż do granicy Łomnej Górnej. Obie gminy zresztą

łączy nie tylko granica, ale podobna historia.

Dodajmy, że na ścieżce o długości 16 kilometrów wytyczono dziewięć punktów informacyjnych. Można je znaleźć m.in. w centrum Staszku, przy boisku gminnym, przy domu rodzinnym Jozefa Kronera, przy bunkrach z okru II wojny światowej oraz przy przydrożnych kaplicach w Jelitowie i Klinie. (kor)

Bardzo ważny remont

220 tysięcy złotych pochłonie remont największej cieszyńskiej nekropolii. W ramach remontu, który rozpoczął się w sierpniu, rozbudowano już sieć wodociągową oraz wyremontowano ogrodzenie. Wkrótce wymieniona zostanie nawierzchnia, utwardzone aleje. Nowe oświetlenie zyska Panteon i sarkofag Jana Demla. Cmentarz utworzony w 1884 roku jest miejscem spoczynku wielu zasłużonych dla Cieszyna i regionu osób: Gustawa Morcinka, Franciszka Popiołka, ks. Józefa Londzina, Karola Miarki, Pawła Stalmacha, ks.

Panteon ma zyskać nowe oświetlenie.

Ignacego Świeżego, Leonarda Demla von Elswehr oraz jego syna Johanna Demla, Władysława Michejdy, Ludwika Brozka i wielu innych.

– Dzięki tej inwestycji poprawi się estetyka tego ważnego dla nas, Cieszyniaków, miejsca pamięci. Remont nawierzchni, utworzenie dodatkowych ujęć wod, a także nowe oświetlenie będą stanowiły ułatwienie dla osób odwiedzających groby swoich najbliższych, a także zwiedzających cmentarz turystów – zauważa burmistrz Cieszyna, Mieczysław Szczurek. (ox.pl)

Szachowa podróż

Dla tych, co lubią podróżować, a także grać w szachy Praskie Towarzystwo Szachowe przygotowuje wspólnie z Czeskimi Kolejami pięciodniowy pociągowy turniej szachowy na trasie Praga – Wiedeń – Budapeszt – Trenčyn – Kraków – Praga. Uczestnicy rozegrają w czasie podróży 12 rund szachowych. Skład pociągu będzie tworzyć dziesięć specjalnych wagonów salonowych Czeskich Kolei, z których w przeszłości korzystał m.in. czeski rząd. Chociaż szachowy pociąg wyrusza na trasę dopiero 10 października, już teraz można się rejestrować na stronie internetowej przewoźnika www.cd.cz. (sch)

Polskie zakupy

Graffiti konsumenckie – czy istnieje takie pojęcie? Najwyraźniej tak, na osiedlu Górny Bór w Skoczowie powstało właśnie pierwsze graffiti promujące patriotyzm konsumencki. Wykonali go młodzi mieszkańcy Skoczowa wspólnie z kibicami BKS Bielsko oraz Zagłębia Sosnowiec. (ox.pl)

Graffiti powstało na ścianie osiedlowego sklepiku.

Odwiedziny zza oceanu

Morawsko-śląski region odwiedziła w czwartek czternastoosobowa grupa potomków czeskich emigrantów z amerykańskiego stanu Teksas. Zawitali także do Urzędu Wojewódzkiego w Ostrawie, gdzie przyjął ich Ivan Strachon, wicehetman województwa ds. inwestycji i ruchu turystycznego. Strachon opowiedział gościom o historii o historii i czasach współczesnych

województwa. Z kolei kierowniczka „czechoamerykańskiej” wyprawy, Retta Chandler, zaznajomiła wicehetmana z działalnością Teksaskiego Czeskiego Centrum Dziedzictwa Kulturowego. Goście z Teksasu powiedzieli też, że bardzo spodobały im się architektoniczne i turystyczne atrakcje regionu, bardzo im przypadła do gustu także regionalna kuchnia. (kor)

moim zdaniem

»ZAMAMRANY« PORANEK...

JACEK SIKORA, sikoraj@glosludu.cz

Chyba wstałem lewą nogą z łóżka. Chociaż właściwie to codziennie właśnie lewą stopę pierwszą kładę na podłodze. Bo jakże inaczej, skoro z lewej strony łóżka jest podłoga? To dlaczego akurat dzisiaj zaraz po zadzwonieniu budzika, a raczej komórki, przystawie się sprawdza? Ani telefonu wieczorem nieprzyjemnego nie było, spałem raczej dobrze, a w łazience nie zaciąłem się przy goleniu, przecież brodę noszę od dwudziestu lat... Tu zaś zły humor, apetytu brak. Gdyby mi ktoś puścił teraz starą tramwajową piosenkę Bogdana Smolenia ze słowami: „Ludzie, coście tacy smutni,

przecież jedziecie do pracy”, nie ręczyłbym za siebie.

Pomimo wszystko jednak udaje mi się zejść po schodach. Ponuro patrzę na rynek, nawet zapowiadające słoneczną pogodę wschodzące słońce, bo na porannym niebie ani chmurki, nie cieszy. No i masz – jeden kosz na śmieci wysypany, drugi, przy tejże ulicy leży na chodniku, wokół niego zaś papiery, puste butelki, jakieś opakowanie po sałatce kupionej wczoraj w sklepie za rogiem. Jak kiedyś po bardziej burzliwych dyskotekach. Wieczorem był jednak raczej spokój na rynku, nie było głośnej muzyki ani awantur w pobliskich knajpkach,

a w dodatku to prawie środek tygodnia. No cóż, ktoś musiał się wykażać odwagą i siłą przed kolegami lub koleżankami, albo wyładować nadmiar wakacyjnej energii.

Za rogiem, już przed dworcem wyciągam papierosa, zapalam i zaciągam się pierwszym porannym haustem dymu. Tego jednak nie miałem robić w tym miejscu. Grupa bezdomnych, koczujących tradycyjnie przy dworcu, ożyła. Odłożyli tanie kartonowe wino na chodnik i wyciągają ręce. Nawet jednak będąc nie w humorze sięgam do kieszeni. Wkrótce odchodzę lżejszy o kilka koron (zapewniają, że na bułkę,

staram się wierzyć) i „gwóźdków do trumny”, jak zwykła mówić o moich papierosach koleżanka z pracy.

Wreszcie mogę spokojnie zaciągnąć się dymkiem. Mogę się też zastanowić, co mnie jeszcze czeka tego feralnego „zamamranego” poranka. No i masz, kiedy tak stoję i spoglądam w przydworcowym przejściu podziemnym na odjazdy pociągów, ktoś mnie potrąca. Jeszcze to...

Podnoszę głowę oburzony. Widzę znajomą twarz. Roześmianą. – Przepraszam cię, nie chciałem. Spieszę się do pracy, zamysliłem się i wpadłem na ciebie – usprawiedliwia się. – Chętnie bym pogadał, ale muszę

lecieć, może innym razem. Miło cię jednak było zobaczyć. Miłego i pogodnego dnia – dodaje i przyspiesza kroku.

Jakoś lżej mi się na sercu zrobiło. Kilka słów, uśmiech i coś się przełamało. Spojrzałem na lewą stopę. Sama, jak gdyby od niechcenia, zaczęła wystukiwać rytm pogodnego jazzowego standardu. Kiedy ludzie zaczęli schodzić po schodach z peronu, bo akurat pociąg przyjechał, zdziwiłem się, skąd wokół tyle markotnych twarzy. Spojrzałem z uśmiechem na rytmicznie poruszającą się wciąż lewą stopę i zacząłem nucić pod nosem.

moim zdaniem

WYBORCZA KIEŁBASA

DANUTA CHLUP, danuta.chlup@glosludu.cz

– Dlaczego teraz, przed wyborami komunalnymi, na billboardach przydrożnych widnieje twarz socjaldemokratycznego premiera Bohuslava Sobotki, wymieniającego cele i osiągnięcia swego rządu? – zastanawiałam się, jadąc do pracy. Nie musiałam się, oczywiście, zastanawiać zbyt długo. W gruncie rzeczy odpowiedź znałam od początku. Partyjni liderzy (nie tylko ci z ČSSD) liczą na to, że chwytliwe hasła ponownie podziałają na wyborców. Co z tego, że wysokość minimalnego wynagrodzenia, podwyżki emerytur czy niższe podatki, o których czytamy na plakatach, niewiele mają wspólnego

z wyborami do samorządów? Co z tego, że na poziomie miast i gmin nie zapadają decyzje w tych sprawach? Politycy w Pradze jak zawsze zakładają, że obywatel jest ciemny i bez zastanowienia wrzuci do urny kartę wyborczą z nazwą partii szastającej hasłami, których najprzejmniej się słucha.

Wybory komunalne są wyjątkowe. Tak, to prawda, że również na poziomie lokalnych samorządów, zwłaszcza w dużych miastach, po wyborach tworzone są koalicje według partyjnego klucza. Często jednak najwięcej do powiedzenia, przede wszystkim w mniejszych

gminach, mają nie partie z centralą w Pradze, lecz lokalne ugrupowania i stowarzyszenia niezależnych kandydatów. Tu nie operuje się hasłami typu „Zmieniamy oblicze kraju”, liczy się stosunek kandydatów do remontu dróg, budowy szkoły czy dotacji dla organizacji pozarządowych. Przyznaję, że wybory samorządowe lubię najbardziej ze wszystkich. Wreszcie mogę głosować niekoniecznie na jedno ugrupowanie, lecz na ludzi z różnych list, których znam i uważam, że są w stanie wykonać coś pożytecznego dla mojej gminy. Chociaż przedstawiciele partii przekonują, że jeżeli

mamy faworytów wśród ich kandydatów, to bezwarunkowo trzeba zagłosować na całą listę, bo tylko wtedy sukces jest murowany, też mogą mieć rację. Wszystko zależy od warunków i układów w konkretnej miejscowości. Wyborca powinien rozważyć wszystkie opcje i wybrać tę, którą uważa za optymalną.

No właśnie – wyborca musi myśleć. Przyjrzyć się bardziej własnej gminie, niż kierować się obietnicami liderów partyjnych ze stolicy. Gdyby wszyscy obywatele mieli świadomość różnic między wyborami do parlamentu i do rady gminy, kampanie przedwyborcze bazujące

na tematach, których nie rozstrzyga się na poziomie lokalnym, byłyby bez sensu. Jednak politycy w Pradze liczą na to, że spora część mieszkańców nie myśli, tylko – tak jak pies automatycznie podąża w kierunku, z którego dochodzi nęcący zapach mięsa – sięga po kartę wyborczą z nazwą partii, która najwięcej obiecuje.

Denerwuje mnie ta postawa polityków. Ale jeszcze bardziej smuci mnie to, że ich założenia są jak najbardziej racjonalne. Wybory nieraz już pokazały, że spora część wyborców zachowuje się właśnie jak ten pies biegnący do miski.

Coraz starszy świat...

Świat się starzeje. Do 2020 roku będzie na świecie 13 krajów, w których ponad jedną piątą populacji będą stanowić osoby powyżej 65. roku życia. W kolejnych latach krajów „starców” będzie jeszcze przybywać, co spowoduje zwolnienie tempa gospodarki światowej oraz inwestycji – informuje portal CNN, powołując się na analizę renomowanej agencji ratingowej Moddy’s.

Najstarszym krajem świata jest w tej chwili Japonia. Co czwarty jej

mieszkaniec skończył 65 lat. Za nią plasują się Niemcy i Włochy, które jako pierwsze w Europie przekroczyły 20-proc. próg ludności powyżej 65 lat. Według badań Moddy’s, w przyszłym roku dołączą do nich Finlandia i Grecja, a do 2020 roku kolejnych osiem państw, m.in. Francja i Szwecja.

Na liście jak na razie nie ma Czech. Te zdaniem autorów analizy demograficznej dołączą do grona „przestarzałych” krajów zaledwie kilka lat później. W przyszłym roku seniorzy

po 65. roku życia stanowić będą już bowiem 17,6 proc. czeskiej populacji. W podobnej kondycji wiekowej jak Czechy są Kanada, Hiszpania i Wielka Brytania. Stany Zjednoczone do grona „staruszków” dołączą natomiast dopiero ok. 2030 roku.

Jak z tego wybrnąć, skoro wraz ze starzejącą się populacją będzie zmniejszać się odsetek osób aktywnych zawodowo? Rozwiązanie, według autorów analizy, leży w gestii polityków poszczególnych krajów. (sch)

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Trasa trzeciej z kolei wycieczki alpejskiej PTTS „Beskid Śląski” prowadziła w tym roku do Triglavskiego Parku Narodowego w Słowenii. W dniach 14-17 sierpnia 18-osobowa grupa zapaleńców przeszła w deszczowej pogodzie trasę od Jeziora Bohinj przez Dolinę Siedmiu Triglavskich Jezior do schroniska Planika, skąd wyruszone na szczyt najwyższej góry Alp Julijskich – Triglav, który wznosi się na wysokość 2864 m. Słońce, które zaświeciło w sobotni poranek, umożliwiło całej ekipie wyjście na szczyt, gdzie wszyscy zachwycali się fantastycznymi widokami. Zejście drogą okrężną z powrotem do schroniska urozmaicone było zjazdem po polu lodowcowym. Ostatni nocleg mieliśmy w schronisku Vodnikov Dom i następnie wróciliśmy Doliną Mostnicy nad Jezioro Bohinj. Po drodze uczestnicy mieli możliwość podziwiania wyjątkowo bogatej fauny

i flory, między innymi wspaniałych odmian kwiatów. Kierownik wycieczki, Karolina Jiřelová, wspaniale przygotowała program czterodniowego przejścia, włącznie z przemysłanym

wyborem tras. Ogólne zadowolenie wszystkich uczestników wyrażone zostało jednogłośnie brzmiącymi słowami przy pożegnaniu: „Było super!”. Halina Twardzik, prezes „Beskidu”

Pamiątkowe zdjęcie na szczycie.

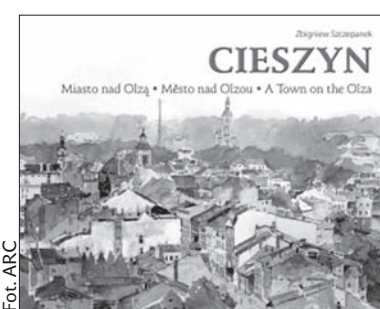
Cieszyn zasługuje na promocję

Wydawnictwo Abrahama we współpracy z Muzeum Śląska Cieszyńskiego wydało album prac Zbigniewa Szczepanka pt. „Cieszyn. Miasto nad Olzą”. Zawiera on ponad 100 prac na 134 stronach.

Album powstał dzięki zaangażowaniu sponsora, gdyńskiego przedsiębiorcy oraz entuzjasty Cieszyna i Śląska Cieszyńskiego, Dariusza Franiaka, który zlecił wykonanie prac Szczepankowi. – Podjąłem się tego zadania z radością, gdyż dzieciństwo spędziłem w pobliskim Beskidzie Żywieckim i jestem miłośnikiem całego tego regionu – napisał we wstępie do albumu Szczepanek. – Niestety napięty termin spowodował, że nie udało mi się poznać i zaprosić do współpracy cieszyńskich artystów mieszkających po obu stronach Olzy.

Szczepanek ma nadzieję, że album przyczyni się do promocji Cieszyna w Polsce. – Oddając w ręce czytelników ów niewielki album, mam nadzieję, że sprawi on, iż Cieszyn stanie się bardziej znany w naszym kraju, gdyż w pełni na to zasługuje. Polubiłem to miasto i życzę jego mieszkańcom wszystkiego, co najlepsze – dodał Szczepanek.

Zbigniew Szczepanek urodził się w 1933 roku w Oksywiu. W 1935 rodzina Szczepanka przeniosła się w Beskid Żywiecki, skąd pochodził

Okładka albumu.

ojciec pana Zbigniewa. W 1951 roku Szczepanek wstąpił do Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, którą ukończył w 1955 roku. Do 1961 służył na okrętach, potem rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej na stanowisku wykładowcy astronawigacji i nawigacji. W ciągu 10 lat pracy na tym stanowisku opublikował kilka prac z zakresu nawigacji. Malować zaczął dopiero w 1975 roku, w 1980 otrzymał uprawnienia do wykonywania zawodu artysty plastyka z Ministerstwa Kultury i Sztuki, a w rok później został członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Wtedy też zrezygnował z pracy w Wyższej Szkole Morskiej. Wydawnictwo kosztuje 50 zł. Można je zamówić za pośrednictwem strony internetowej: www.zbigniew-szczepanek.pl. (ox.pl)

Miasto Morcinka i Sarkandra

Skoczów – jak zapisał XV-wieczny kronikarz Jan Długosz w swych „Rocznikach, czyli kronice sławnego Królestwa Polskiego” – to „pierwsze miasto nad Wisłą od jej źródeł”. Dziś, choć już nie pierwszy, Skoczów nadal pozostaje ważnym punktem na mapie Śląska Cieszyńskiego. Od lat miasto pozostaje jednak w cieniu swych bardziej znanych sąsiadów: Cieszyna, Ustronia czy Wisły. W efekcie turyści jadący w Beskidy z reguły oglądają miasteczko zza szyb samochodów. Szkoda, bo Skoczów potrafi zachwycić!

W czasie remontu ratusza w 1954 r., w podziurawionej kulami bani zwieńczającej wieżę, znaleziono dokumenty spisane dla przyszłych pokoleń mieszczan, złożone tam w latach 1801 i 1845. W jednym z tych dokumentów znalazł się spis wszystkich ważniejszych dat z historii Skoczowa, rozpoczynający się rokiem... 971 – jako datą założenia grodu. Rok ten nie ma żadnego oparcia w dostępnych źródłach historycznych. Założenie Skoczowa w 971 roku jest więc tak samo „wiaropodobne”, jak założenie Cieszyna w 810 roku. Pozostaje jednak tajemnicą, dlaczego skoczowscy mieszczaństwo określili powstanie swego grodu z dokładnością do jednego roku (971), kiedy cieszyńsiakom wystarczyła okrągła data (810).

GRÓD »SKOCZYŁ« NAD WISŁĘ

Skoczów bezsprzecznie jednak należy do najstarszych miast Śląska Cieszyńskiego. Dłuższą lub równie długą metryką mogą się poszczycić jedynie Cieszyn, Frysztat, Bielsko oraz Ostrawa. Zaczęciem Skoczowa było „Piekiełko”, czyli wczesnośredniowieczne grodzisko, którego ślady zachowały się w Międzywiesiu na wysokim brzegu rzeczki Bładnicy. Grodzisko to należało do plemienia Gołęszyców i funkcjonowało w VI-IX. Po jego zniszczeniu przez wojska władcy państwa wielkomorawskiego Świętopełka w 874 r. nowa osada „skoczyla” – jak mówi podanie – na obecnym miejscu, w którym dawniej znajdował się bród na Wiśle na szlaku handlowym łączącym Morawy z Krakowem. Pierwsza historyczna wzmianka o Skoczowie pochodzi z 1238 r. i znajduje się w dokumencie księcia opolskiego Mieszka II Otyłego. Z kolei po raz pierwszy Skoczów został nazwany miastem (oppidum) w 1327 r. w dwóch dokumentach wystawionych w związku z hołdem złożonym przez księcia cieszyńskiego Kazimierza królowi Janowi Luksemburskiemu. Przez wieki miasto rozwijało się dzięki położeniu na szlaku handlowym. Drewniane, miejskie zabudowania pustoszyły jednak pożary. Po wielkim kataklizmie z maja 1756 r., kiedy to – jak zanotował kronikarz – „Skoczów rozplynął się w dymie”, zaczęto w mieście wznosić murowane budowle.

PRZEBÓJOWE KAPELUSZE

Na przełomie XIX i XX wieku miasto szybko się unowocześniało, niestety w 1910 r. wybuchł w Skoczowie ostatni wielki pożar, który zniszczył wiele domów na rynku i w najbliższym jego sąsiedztwie. Po podziale Śląska Cieszyńskiego w 1920 roku Skoczów znalazł się w granicach Polski. 25 lat później, wiosną 1945 r. ciężkie walki w rejonie miasta toczył niemiecki Wehrmacht, desperacko broniący Armii Czerwonej dostępu do Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego.

Po II wojnie światowej nastąpiła kolejna faza przemysłowego Skoczowa. Wtedy to powstały największe miejskie zakłady przemysłowe: odlewnia żeliwa i kuźnia, pracujące na potrzeby polskiego Fiata. Rozwijały się także stare zakłady, m.in. fabryka koców Pledan, garbarnia Skotan, czy fabryka kapeluszy Polkap. Skoczów zasłynął w Polsce i na świecie zwłaszcza dzięki tej ostatniej. Fabryka kape-

Wizytówką Skoczowa jest jego rynek

luszcy w czasach PRL stała się prawdziwą wizytówką miasteczka.

– Kapelusze Polkapu sprzedawano na całym świecie, a występowali w nich m.in. członkowie jabłonkowskiego „Gorola” – wspomina burmistrz Skoczowa, Janina Żagan. – Z kolei gunie ufundował członkom „Gorola” Pledan, czyli skoczowska fabryka koców. Wszystko działo się jeszcze w latach 90. XX wieku, kiedy oba zakłady były państwowymi. Pamiętam, że gościliśmy wówczas na Gorolskim Święcie, a ówczesne kierownictwo Polkapu mocno wspierało Zaolziaków – dodaje.

PAMIĘTAJĄ O MORCINKU

Na początku XX wieku narodowościowo i wyznaniowo skoczowianie stanowili mieszaninę Polaków, Niemców, katolików, ewangelików, izraelitów i sabatystów. Zdecydowana większość mieszkańców mówiła na co dzień po polsku, ściślej „po naszymu”, czyli cieszyńską gwarą z naleciałościami niemieckimi i morawskimi. Nie znaczy to jednak, że przyznawała się do polskości, raczej do narodowości „austriackiej”. Nic więc dziwnego, że w mieście znaczne wpływy zdobył separatystyczny, proniemiecki ruch ślązakowski. Józef Koźdoń, zanim został burmistrzem Czeskiego Cieszyna, związany był właśnie ze Skoczowem i to tutaj wydawał swój tygodnik „Ślązak”.

– Z naszym miastem związane są jeszcze dwie inne ważne postaci. Pierwsza z nich to św. Jan Sarkander, który urodził się w Skoczowie, a zmarł w Ołomuńcu oraz Gustaw Morcinek, który odwrotnie, pochodził z Karwiny, ale większą część życia spędził w miasteczku nad Wisłą – podkreśla Janina Żagan.

Obie postaci mają w Skoczowie swoje muzea. To poświęcone Morcinkowi działa od grudnia 1986 r. w zabytkowej, XVIII-wiecznej kamienicy przy ul. Fabrycznej. W muzeum znajduje się wystawa biograficzna poświęcona autorowi „Siedmiu zegarków Kopidoła Joachima Rybki”. – Dysponujemy niemal wszystkimi pamiątkami po Gustawie Morcinku. Mamy jego meble, dokumenty, książki i szereg innych rzeczy. Dysponujemy na przykład ogromną kolekcją wycinków na jego temat. Pamiątki te oglądają także Zaolziacy, którzy regularnie bywają w naszych progach. Ostatnio gościliśmy na przykład gru-

pę z Gródka – mówi Wiesław Kuś, kierownik placówki.

Skoczowskie muzeum prezentuje ponadto stałą wystawę poświęconą historii miasta. Ekspozuje archeologiczne zbiory związane z pradziejami Skoczowa i okolic, a na pierwszym piętrze kamienicy placówka przygotowała ekspozycję poświęconą rzemiosłu Śląska Cieszyńskiego.

Zobaczyć na niej można przedmioty związane z tymi branżami, które w regionie najlepiej się rozwijały, m.in. garbarstwem, kapelusznictwem, piernikarstwem, garncarstwem, ale także lutnictwem, rusznikarstwem, złotnictwem czy zegarmistrzostwem.

– Prezentujemy również m.in. rybnictwo i siodlarstwo, które ze względu na bliskość stadniny w Ochabach było u nas szczególnie rozwinięte. Dawniej Skoczów słynął także z lokalnych nalewek, a do dziś znany jest z doskonałych piekarni. Po chleb nadal jeżdżą do nas ludzie z różnych stron – przekonuje Kuś.

Do miasteczka zaglądają również goście zza Olzy, o czym świadczą liczne samochody z czeskimi rejestracjami. – Zdarza się, że właśnie u nas, a nie w wielkich centrach handlowych Bielska-Białej robią zakupy – mówi Żagan, która regularnie spotyka gości zza Olzy.

Opinię burmistrza potwierdza Łucja Skronid, kierowniczka skoczowskiego Muzeum im. św. Jana Sarkandra, która także regularnie gości grupy z Republiki Czeskiej. – Niedawno odwiedzili nas goście z Ołomuńca, ale równie często zaglądają do nas indywidualni pielgrzymi – mówi Skronid.

Popularna Sarkandrowka mieści się w kamienicy przy rynku 2, tuż obok ratusza i od 1994 r. prezentuje pamiątki związane z historią życia i kultu św. Jana Sarkandra. Ostatnia sala muzeum przeznaczona jest na wystawy czasowe, które pokazują z reguły przykłady sztuki współczesnej – malarstwa, grafiki, rysunku, rzeźby czy tkaniny artystycznej. Największą atrakcją muzeum jest jednak możliwość zejścia do piwnicy i obejrzenia miejsca urodzin św. Jana Sarkandra, które już w 1890 r. zamienione zostało na kaplicę.

TYPOWE MIASTECZKO POGRANICZA

Przed kamienicą zaczyna się z kolei Szlak Sarkandrowski. Prowadzi on m.in. na wzgórze Kaplicówka, z którego roztacza się jedna z najpięk-

niejszych i najrozleglejszych panoram Beskidów. Na jej zboczu w 1934 r. wzniesiono modernistyczną kaplicę pw. św. Jana Sarkandra, a w 1985 r. obok kaplicy ustawiono 22-metrowy krzyż papieski, pod którym dwa lata wcześniej Jan Paweł II odprawił mszę św. na katowickim lotnisku Muchowiec.

Papież-Polak jeszcze raz stanął pod skoczowskim krzyżem 22 maja 1995 roku. Dzień po kanonizacji Jana Sarkandra w Ołomuńcu, Jan Paweł II odprawił bowiem na skoczowskiej Kaplicówce mszę św. z udziałem ponad 300 tysięcy wiernych.

Podczas swej wizyty w Skoczowie papież spotkał się również ze społecznością wiernych Kościoła ewangelicko-augsburskiego, którzy w miasteczku nad Wisłą do dziś stanowią ważną i wpływową społeczność. Do historycznego, pierwszego w historii papieżstwa, ekumenicznego spotkania doszło w ewangelickim kościele Świętej Trójcy. Papież mówił wówczas: „(...) Śląsk Cieszyński jest znany w Polsce jako miejsce szczególnego świadectwa ekumenicznego. Jest on od dawna terenem harmonijnego współżycia wiernych Kościoła katolickiego i Kościoła ewangelicko-augsburskiego oraz intensywnego dialogu ekumenicznego. Prowadzi się go tutaj z głębokim przekonaniem, iż tak wiele nas łączy – iż łączy nas wspólna wiara w Chrystusa i wspólna Ojczyzna”.

W 2010 r. z okazji 15. rocznicy kanonizacji Jana Sarkandra Skoczów i Ołomuniec zrealizowały transgraniczny, partnerski projekt. W jego ramach w miasteczku uzupełniono oznakowanie Szlaku Sarkandrow-

Pamiątki po Gustawie Morcinku gromadzi muzeum pisarza znajdujące się przy ul. Fabrycznej, zaledwie kilkadziesiąt metrów od rynku

SKOCZÓW

Administracyjnie gmina Skoczów znajduje się w województwie śląskim, w powiecie cieszyńskim. Od granicy polsko-czeskiej w Cieszynie Skoczów dzieli 15 km. Do Katowic jest stamtąd 68 km, a do Krakowa 110 km.

Obok miasta Skoczowa w skład gminy wchodzi dziesięć sołectw. Są to: Bładnice, Harbutowice, Kiczycze, Kowale, Międzywieś, Ochaby, Pierściec, Pogórze, Wilamowice i Wiślca.

Liczba ludności: miasto Skoczów – 14 868, cała gmina – 25 870.

Atrakcje turystyczne:

Ratusz na rynku z 1797 r.

Kościół parafialny pw. świętych Piotra i Pawła

Kościół ewangelicko-augsburski pw. Świętej Trójcy

Kościół pw. Znalezienia Krzyża Świętego, popularny „Szpitalik”

Kryta pływalnia Delfin

skiego o stylowe tablice informacyjne, stworzono też punkt odpoczynkowy i skwer kontemplacyjny na zboczu Kaplicówki.

– Z Ołomuńcem łączy nas postać świętego, z kolei z Karwiną współpracowaliśmy w ramach sieci Zdrowych Miast. Teraz natomiast wspólne projekty realizujemy z Gródkiem. Tę współpracę przed kilku laty zainicjowały wchodzące w skład naszej gminy Ochaby – mówi burmistrz Żagan.

Dodaje, że na co dzień skoczowska młodzież spotyka się również z rówieśnikami z Trzyńca i Karwiny. – Po obu stronach granicy organizujemy bowiem liczne zawody sportowe. Skoczów to typowe śląskie miasteczko pogranicza. Stare zwyczaj są tu nadal kulturowane. Podobnie też jak w czeskich czy morawskich miasteczkach, czas płynie tutaj nieco wolniej, a tradycja miesza się z nowoczesnością – mówi burmistrz Żagan.

WITOLD KOŹDOŃ

»NIE OTRZYMALIŚMY ŻADNEJ DOTACJI, SIĘGAMY DO WŁASNEJ KIESZENI« – MÓWI O REMONCIE MOSTECKIEGO DOMU PZKO ANDRZEJ NIEDOBA

Stylowy i na miarę XXI wieku

Nie tylko miłośnicy folkloru na tegorocznym, styczniowym Balu Gorolskim, ale również delegaci wszystkich Miejscowych Kół Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego miesiąc wcześniej na Zjeździe PZKO mogli podziwiać stylowo odnowioną siedzibę PZKO-wców w Mostach koło Jabłonkowa. Główna sala, ale też mniejszy lokal obok sceny rzeczywiście zasługują na podziw. A mosteczanie zapowiadają, że może być jeszcze piękniej.

DOM ZWANY KASOWYM

Siedzibę mosteckiego Koła mieszkający w wiosce do dziś zwą Domem Kasowym. Obiekt został wybudowany jeszcze przed II wojną światową. Budynek wzniesiony przez Spółdzielczą Kasę Oszczędności i Pożyczek (stad Kasowy) otwarto w roku 1936. Korzystały z niego wszystkie ówczesne polskie organizacje. Po wojnie zaczął zaś służyć PZKO-wcom.

Obiekt ma już więc swój wiek i wymaga ciągłych remontów. Już przed kilku laty, gdy pisałem duży materiał o Kole, jego prezes, Andrzej Niedoba, mówił mi, że chcą swoją siedzibę odnowić stylowo, po góralsku. I tak się dzieje od ponad dziesięciu lat. Chodzi o kosztowną inwestycję, rzędu kilku milionów koron. Wszystkie koszty mosteczanie pokrywają do dziś głównie z własnej kasy. Już wtedy Niedoba, który stoi na czele Koła, mówił nam: – Na razie nie otrzymaliśmy żadnej dotacji, także ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, które wspomagało remonty w innych miejscowościach Zaolzia. Obiecано nam wprawdzie pomoc, ale skończyło się na obietnicach – ubolewał.

Przewodnikiem po odnowionej siedzibie Koła był jego prezes, Andrzej Niedoba.

śmy zupełnie sami – mówi Andrzej Niedoba, witając nas w Kasowym. ków na Zaolziu, jest kwotą ogromną – wyjaśnia.

Tak mógłby wyglądać mosteckie Dom PZKO w przyszłości.

Pomimo to prace trwały i trwają. Przed dwoma laty, na przykład, prezes Niedoba chwalił się piękną kurtyną przeciwpożarową, która została pomalowana wzorami z typowej góralskiej „trójkły”. – Nie trzeba czerpać z innych źródeł kulturowych, chociażby z popularnej ostatnio tyrolszczyzny. Sięgamy do źródeł beskidzkiej góralszczyzny – podkreślał. I w tym stylu przebudowywany jest Dom Kasowy do dziś.

REMONT NADAL ZA WŁASNE

Po dwóch latach ponownie postanowiliśmy przyjechać do Mostów. Zwłaszcza, że w ostatnim roku Kasowy doznał znaczących zmian, o czym mogliśmy się sami niedawno przekonać, chociażby podczas jubileuszu chóru „Przełęcz”, czy promocji dwóch albumowych publikacji: o Mostach i Istebnej.

– Wciąż pracujemy, ludzie chwalą to, co nam się już udało wykonać. Musimy jednak dzielić pracę na etapy, w zależności od możliwości finansowych. Z Polski bowiem, pomimo licznych zapewnień, nie widzieliśmy jeszcze ani korony lub złotówki. Gdyby nie pomoc finansowa ze strony władz wioski, zostaliby-

– Wciąż słyszymy na spotkaniach z wieloma przedstawicielami władz Rzeczypospolitej Polskiej, że nasze Domy PZKO są ostoją polskości, jednoczą wokół siebie zaolziańskich Polaków i że jeśli ich zabraknie, zapal ludzi stopniowo wygaśnie... Pomimo to z polskiej strony, od której najbardziej się spodziewaliśmy, że zrozumie, i że nas wesprze finansowo, pomocy nie otrzymaliśmy. Jak się u nas mówi: z tego, że nas wesprą moralnie, „wajeczniczy nie narobimy”. Niemniej udało mi się zebrać sporo ludzi, którzy angażują się w przeróbkę tego budynku, w ciężką pracę harówkę. To świadczy o tym, iż ludziom zależy na zachowaniu tego centrum polskości w naszej wiosce – podkreśla.

Oprowadza nas po dużej sali. Wygląda imponująco z otaczającym ją balkonem, pawłaczem, czy jak to nazwać. – Rozpoczynaliśmy jednak remont od tego, co jest najważniejsze: od kuchni, od świetlic, to była kwestia ostatnich sześciu lat. Potem, przed dwoma laty, była kurtyna, w roku ubiegłym zaś zabraliśmy się za remont sali. Ten trwa do dziś – opowiada prezes. – Ta sala kosztowała nas już jednak około 4 mln koron, co, jakby nie było, na warunki Pola-

Mówi, że podczas remontu sali zależało mosteczanie na tym, żeby nie tylko ją odnowić i pomalować,

Duża sala została odnowiona stylowo.

ale wprowadzić do niej również elementy szeroko pojętego życia kulturowego górali, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, zdobnictwa miejscowej ludności. – Folklor czasami opluwany jest przez niektórych mędrców jako coś, za co trzeba by się było wstydić. Uważam jednak, że „szklanymi domami” nie przyciągniemy nikogo. Te możemy podziwiać w Kuala Lumpur. Powinniśmy natomiast sięgać do tradycji, do korzeni. U nas chyba widać, że przeróbka Domu PZKO może być stylowa. Odwiedzający naszą siedzibę goście mówią zaś, że właśnie dlatego, że jest stylowo, „po góralsku”, warto u nas zorganizować jakąś konferencję, czy imprezę. Żeby jednak do tego mogło dojść, musimy zadbać jeszcze o wybudowanie odpowiedniego zaplecza. Potem taki budynek będzie mógł zrobić na swoje utrzymanie, a także, powiedzmy szczerze, na utrzymanie polskości – podkreśla Niedoba.

Mosteczanie udało się już spełnić wszystkie wymagania, jakie powinna mieć taka sala o charakterze użyteczności publicznej. – Musieliśmy zainstalować czujniki przeciwpożarowe, wyjścia i zamki ewakuacyjne, których wprowadzenia zażądali od nas strażacy. Kontrola sali, jaką w czerwcu przeprowadzili specjaliści od ochrony przeciwpożarowej, przebiegła pomyślnie, mamy też doskonałe nagłośnienie. Sala może więc zacząć służyć rzeczywiście na sto procent – mówi prezes.

PRACA SIĘ NIE KOŃCZY

Odnowiona sala to nie wszystko. Remontu wymaga przede wszystkim ciekający miejscami dach. – Mogliśmy, oczywiście, zacząć od dachu, ale co z Domem PZKO, w którym dach jest w porządku, a reszta do niczego? Poszliśmy inną drogą, od remontu sali, żeby można już imprezy urządzać. Te zaś mogą zarobić na dach. Potem można zagospodarować poddasze i wynajmować pokoje turystom, a w ten sposób zarabiać na kolejne remonty. Na razie to jednak

raczej marzenia – ubolewa Niedoba. Projekt jest gotowy, budynek w wizualizacji wygląda wspaniale, niczym ogromna góralska chałupa. Nic dziwnego, autorem koncepcji jest Andrzej Niedoba, który korzystał z regionalnych źródeł, a autorem projektu firma architektoniczna z Podhala. Projekt przewiduje m.in. dobudowanie dwóch przybudówek: jednej z zapleczem i szatnią za sceną, zaś od strony dworca kolejowego części cateringowej z nowym wejściem do budynku, służącym też jako wyjście ewakuacyjne.

– Pracy jest sporo, ale wszystko zależy od pieniędzy. Z własnej kasy, nawet zarabiając na imprezach i wynajmowaniu sali, nie da się tego projektu w pełni zrealizować. Gdybyśmy otrzymali dotację, na przykład z Polski, moglibyśmy poszukać dodatkowych pieniędzy z programów dotacyjnych państwa czeskiego lub z funduszy unijnych. Powstałoby w tym kraju, przy współpracy dwóch państw i narodów, coś naprawdę wartościowego. Bez wsparcia będzie nas stać najwyżej na łatanie dziur w dachu – mówi Niedoba.

PROJEKT NOWOCZESNY, TEŻ GÓRALSKI

Kto chciałby zobaczyć na własne oczy, jak wygląda odnowiony mosteckie Dom PZKO, może przyjechać do Mostów na którąś z licznych imprez organizowanych przez PZKO-wców. Na przykład na te organizowane przez mosteczanie wspólnie z Muzeum Beskidzkim im. A. Podzorskiego w Wiśle w ramach ponadgranicznego projektu „Żywe lekcje tradycji. Zachowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego górali śląskich na pograniczu polsko-czeskim”.

– Podobny projekt realizowaliśmy z polskimi partnerami już przed dwoma laty – wspomina Niedoba. – Jego celem jest przybliżanie i popularyzowanie najpiękniejszych wartości góralskiej kultury podczas spotkań odbywających się po obu stronach granicy. Tych „posiadów”, jak nazywamy spotkania odbywające się w ramach projektu, będzie w Polsce dziewięć, u nas sześć. W naszym Domu PZKO odbyły się już w czerwcu „posiady” dotyczące Zielonych Świątków w tradycji ludowej, na których wykład wygłosił prof. Daniel Kadłubiec, a my smażyliśmy jajecznice aż z... tysiąca jaj – mówi prezes. „Posiady” w Mostach zawsze rozpoczynają się o godz. 16.00 i są połączone z degustacją potraw regionalnych. Najbliższe spotkania będą poświęcone kulturze ludowej i tanecznej (6 września, wykład wygłosi prof. Kadłubiec, a podawane będą potrawy z kapusty) oraz teatrowi granemu w gwarze (21 września, wykładowcą będzie dyrektor Teatru Cieszyńskiego Karol Suszka, tematem kulinarnym zaś sliwki). Październikowe „posiady” będą poświęcone strojowi cieszyńskiemu oraz rzemiosłu artystycznemu. – Zamkniemy zaś zaolziańską część projektu zabawą ostatkową, która odbędzie się 31 stycznia 2015 roku – dodaje Andrzej Niedoba.

JACEK SIKORA

Pomoc przyjeżdża do domu

Kiedy po raz pierwszy spotkałam się z pojęciem „wczesna pomoc”, wyobrażałam sobie porodówkę i pielęgniarkę, która kieruje mamę dziecka urodzonego z wrodzoną wadą do specjalistycznej placówki. Podczas rozmowy z Janiną Kadłubiec i Janą Macečkovą przekonałam się, że było to mylne wyobrażenie. Nim lekarze postawią diagnozę niepełnosprawności, zwłaszcza autyzmu, z którym obecnie coraz częściej spotykają się obie panie, oraz nim rodzice dopuszczają do swojej świadomości fakt, że ich dziecko ma jakiś problem i że to się nie zmieni, upłyną zwykle miesiące. Dopiero potem dzwonią do ośrodków oferujących pomoc takim dzieciom.

– Wczesną pomocą (w czeskiej terminologii to jest „raná péče”) obejmujemy dzieci z niepełnosprawnością umysłową, fizyczną, kombinowaną oraz autyzmem, ale też na przykład dzieci przedwczesnie urodzone lub z bardzo niską wagą urodzeniową, od najwcześniejszego dzieciństwa do 7. roku życia. Z ośrodkiem mogą kontaktować się również rodziny, które zauważyły jakąś nieprawidłowość w rozwoju swojego dziecka. Wczesna pomoc jest bezpłatna. Rodzice dowiadują się o nas w gabinetach pediatrów, gdzie zostawiamy ulotki, najczęściej jednak od innych rodziców. Sami nie możemy nikomu oferować pomocy. Nawet jeżeli znamy rodzinę, która ma niepełnosprawne dziecko, nie zwracamy się do niej bezpośrednio. Chodzi o to, by rodzice sami zdecydowali się na naszą pomoc, która jest nota bene bezpłatna. To ma być ich wybór – tłumaczy Janina Kadłubiec, kierowniczka ośrodka „Lydie” Diakonii Śląskiej w Czeskim Cieszynie. Niestety z jej doświadczeń wynika, że lekarze nie zawsze informują rodziców o tej możliwości. – Ta współpraca nie układa się tak, jak byśmy sobie wyobrażali – przyznaje.

BY MAMA ZROZUMIAŁA...

Skarbnicą wiedzy na temat wczesnej pomocy jest Jana Macečková, pracująca w charakterze konsultantki. To właśnie ona odwiedza regularnie rodziny, służy im informacjami, pomaga w rozwiązywaniu praktycznych problemów związanych z opieką nad dzieckiem. Czyli w sprawach, którymi lekarze się nie zajmują. – Na początku przeprowadzamy diagnostykę – lecz nie w sensie medycznym. Testujemy zdolności ruchowe, umie-

Alžběta i Marek Ruszowie z Jablonkowa wychowują dwie córki. Starsza jest niepełnosprawna.

jętności komunikacyjne, zwracamy uwagę na to, jak się dziecko bawi, czy potrafi nawiązać kontakt z matką i szerszym otoczeniem, sprawdzamy jego wiedzę – oczywiście odpowiednio do jego wieku. Dzieci, które odwieziemy, mają często cały szereg problemów, lecz jeden z nich rodzice uważają zawsze za najważniejszy. Dlatego pytamy rodziców, z czym nie potrafią sobie poradzić i nad tym następnie wspólnie pracujemy – opowiada pani Jana.

Dodaje, że szczególnie dla dzieci z autyzmem charakterystyczne są zaburzenia w komunikacji. Dzieci te nie nawiązują kontaktu wzrokowego, nie mówią lub posługują się mową w ograniczony sposób, nie rozumieją, co się do nich mówi. Dlatego pani Jana próbuje nauczyć zarówno rodziców, jak i dzieci, zastępczych form komunikacji. Jedną z metod są karty

z obrazkami. – Dzieci z autyzmem źle znoszą to, czego nie znają. Lubią wiedzieć, co czeka je w danym dniu. Tymczasem mowa bywa dla nich niezrozumiała. Zdrowemu dziecku możemy powiedzieć, że po obiedzie się prześpi, a potem pójdziemy do babci. Autysta tego nie zrozumie. Można sobie pomóc na przykład w ten sposób, że na tablicy umieścimy kolejno obrazki przedstawiające rozkład dnia: obiad, sen, babcia – wyjaśnia Jana Macečková. Osobne zestawy kart spełniają rolę specyficznego słownika. Dziecko, które nie umie wyrazić, czego chce, może sobie pomóc obrazkami. Bierze karteczkę do ręki i pokazuje ją odpowiedniej osobie, oczekując spełnienia swojego życzenia. Każde dziecko, nie tylko autystyczne, potrzebuje zrozumienia ze strony mamusi i bliskiego otoczenia. Jeżeli przez dłuższy czas jego oczekiwania

nie są spełniane, dziecko po czasie rezygnuje i swój niedosyt często wyraża w ten sposób, że staje się apatyczne, sfrustrowane i agresywne. Dlatego jednym z najważniejszych celów naszej pomocy jest ułatwienie komunikacji – podsumowuje konsultantka.

RODZICE SPOTYKAJĄ SIĘ RAZEM

Przytaczane przykłady to tylko niektóre elementy wczesnej pomocy dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Macečková wlicza kolejne: organizowanie seminariów dla rodziców z udziałem specjalistów, pomoc w załatwianiu różnych świadczeń w urzędach, przekazywanie kontaktów do specjalistów – fizjoterapeutów, logopedów i tym podobnie. Ważną rzeczą są również spotkania rodziców. To właśnie tam matki i ojcowie przekonują się, że

problemy, z którymi się borykają, mają również inne rodziny. Często właśnie na takich spotkaniach bardziej się otwierają, dzielą się doświadczeniami. – Bywa, że pomagamy nawet w zdobywaniu funduszy na specjalne pomoce, na przykład na wózki, które są bardzo kosztowne, a ubezpieczalnie zdrowotne odpłacają je tylko częściowo i to co jakiś czas. Zdarza się, że dziecko wcześniej wyrosnie z wózka, nim ma prawo do nowego, dofinansowanego przez ubezpieczalnię. Prowadzimy też wypożyczalnię sprzętu, zabawek i fachowych publikacji – uzupełnia Janina Kadłubiec.

Wczesna pomoc to rodzaj usługi socjalnej, która nie obejmuje się bez zaufania rodziców do doradców. Pracownicy Diakonii odwiedzają rodziców w ich domach, dowiadują się wielu intymnych szczegółów z ich życia. W żadnym wypadku nie wolno im tego nadużywać. – U nas obowiązuje ścisły kodeks etyczny – zapewnia kierowniczka ośrodka. – Przede wszystkim jesteśmy zobowiązane do milczenia na temat rodzin. Czasem zdarza się, że rodzina nie życzy sobie, byśmy odwiedzały ją w domu, dlatego oferujemy również możliwość konsultacji w naszych lokalach – wyjaśnia.

Z wczesnej pomocy ośrodka „Lydie” korzysta w tej chwili 25 rodzin z regionów cieszyńskiego, trzynieckiego, jabłonkowskiego oraz frydlańskiego. Wczesną pomoc zapewniają również ośrodki Diakonii Śląskiej w Karwinie oraz Ostrawie. Województwo morawsko-śląskie, jako jedyne w Republice Czeskiej, jest na całym obszarze pokryte placówkami oferującymi wczesną pomoc.

DANUTA CHLUP

Życie z niepełnosprawnym dzieckiem

Alžběta Rusz była dawniej pielęgniarką. Teraz, kiedy opiekuje się 5-letnią niepełnosprawną Ellen, nie może nawet marzyć o powrocie do pracy w swoim zawodzie. – Opieka nad Ellen całkowicie mnie pochłania, nie mam prawie żadnego wolnego czasu. Nawet przydatnych informacji muszę szukać po nocach w internecie. Dlatego bardzo mi pomaga, że raz w miesiącu przychodzi do nas pani Macečková z wczesnej pomocy. Przekazując jej swoje pytania spisane na kartce, a ona od razu dzwoni, zdobywa dla mnie kontakty – opowiada matka.

Odwiedzam rodzinę w jej mieszkaniu w Jablonkowie. Trzyletnia Anetka od razu wdaje się ze mną w rozmowę, opowiada, że po wakacjach pójdzie do przedszkola. Starsza Ellen płacze. Wejście obcej osoby burzy jej spokój. – Ellen urodziła się jako wcześniak, ale była zdrowa. Kiedy miała trzy miesiące, zaczęła jej nadmiernie rosnąć główka. Neurolog stwierdził, że jest tam jakiś płyn i wysłał nas na dalsze badania do Ostrawy. Okazało się, że dziewczynka ma ropień mózgu. To spowodowało zaburzenia umysłowe i fizyczne

– opowiada pani Alžběta, podczas gdy jej mąż Marek w sąsiednim pokoju uspokaja córkę. Dziewczynka nie mówi, chodzi tylko z pomocą i to wyłącznie po mieszkaniu. Stwierdzono u niej również cechy autystyczne.

– W ogóle nie potrafię się z nią dogadać. Kiedy jest niezadowolona, tylko płacze, sama muszę wpaść na to, co jej dokucza. Z konsultantką z wczesnej pomocy próbujemy komunikacji za pomocą obrazków, lecz Ellen widocznie nie dojrzała jeszcze do tego – kontynuuje matka. Chwali współpracę z Diakonią Śląską, żałuje, że o istnieniu wczesnej pomocy dowiedziała się dopiero, kiedy Ellen miała przeszło dwa lata. – Uważam, że pediatrzy, kiedy tylko się dowiedzą, że ktoś ma dziecko niepełnosprawne, powinni od razu poinformować rodziców o tej możliwości. Tymczasem tak nie jest – dziwi się kobieta. – Pani z wczesnej opieki służy mi radą w praktycznych sprawach, w takich, którymi nie zajmują się lekarze. Oni podają fachową informację medyczną, lecz nie pomagają w rozwiązywaniu różnych domowych problemów – podsumowuje Alžběta Rusz.

***
Druga matka, która zgodziła się opowiedzieć o swoim niepełnosprawnym dziecku i współpracy z ośrodkiem wczesnej pomocy, prosiła o zachowanie anonimowości. Rodzina mieszkająca w jednej z miejscowości naszego regionu wychowuje troje dzieci. Najmłodszy, 3,5-letni syn jest autystą. Na potrzeby tego artykułu nazwijmy go Romkiem.

Kiedy chłopczyk skończył trzy miesiące, po zwykłym szczenienu dostał ataku padaczki. Tak silnego, że przestał oddychać. Najpierw trafił do szpitala w Trzyncu, potem do Szpitala Uniwersyteckiego w Ostrawie. Ataki epilepsji powtarzały się w coraz krótszych odstępach czasu, życie dziecka było zagrożone, podawane leki nie przynosiły poprawy. W końcu na oddziale intensywnej terapii zastosowano lekarstwa, które pomogły.

Rodzice odetchnęli, że wszystko dobrze się skończyło. Niestety – nie na długo. Po jakimś czasie stwierdzili, że syn nie rozwija się prawidłowo. Kiedy miał półtora roku, z ust lekarzy po raz pierwszy zabrzmiało słowo „autyzm”. Dokładne badania u psycholog Renaty Kulki w Czeskim

Cieszynie potwierdziły te podejrzenia. – Wypełnialiśmy kwestionariusz, w którym było ok. 70 specjalnych pytań dotyczących zachowania syna. Na tej podstawie pani psycholog stwierdziła, że ma bardzo dużo objawów typowych dla autysty – wspomina mama Romka.

Chłopiec nie mówi – marzeniem jego matki jest, by choć raz powiedział „mama”, w ogóle nie bawi się zabawkami. W domu najchętniej przebywa w pokoju, gdzie nie ma nikogo – i to w całkowitej ciemności. Nie da się z nim nawiązać kontaktu wzrokowego, nie reaguje, gdy się do niego mówi. – Ale wiem, że słyszy. Kocha muzykę. Gdy włączę jego ulubioną melodię, od razu podchodzi – uśmiecha się mama chłopca.

Każde nowe środowisko jest stresujące dla dziecka, nie można z nim wyjechać na urlop, na spacerze czuje się bezpiecznie tylko w wózku. Nieustannie trzeba pokonywać problemy ze spaniem i z jedzeniem, ponieważ tylko kilka potraw jest w stanie wziąć do ust. – Pani z wczesnej pomocy przychodzi do nas od przeszło roku, zwykle raz na miesiąc. Bardzo mi odpowiada, że odwiedza nas w

domu, bo tu syn czuje się bezpiecznie. Omawiamy zawsze, co się udało, ona doradza, co pomogło innym rodzicom i co my też moglibyśmy wypróbować. Teraz głównym obszarem, nad którym będziemy pracowały, jest poprawa jedzenia. U autystów zdarza się, że zupełnie przestają przyjmować pokarm i są odżywiani tylko „nutridrinkami” – relacjonuje kobieta. Zadowolona jest z seminariów prowadzonych przez fachowców oraz ze spotkań z innymi rodzinami. – A co najważniejsze, kiedy po raz pierwszy – dzięki radzie pani psycholog – przyszedłam do ośrodka wczesnej pomocy, wreszcie spotkałam się ze słowami zachęty: „Nie jest dobrze, ale może być lepiej”. Bo kiedy wcześniej chodziłam z synem do lekarza, słyszałam tylko: „On jest całkowicie opóźniony w rozwoju. Widzi pani te tabelki? W swoim wieku powinien umieć to i tamto”. Teraz natomiast, kiedy przychodzi do mnie konsultantka z wczesnej pomocy, zwraca uwagę na najdrobniejsze postępy chłopca, których nawet ja, która jestem z nim na okrągło, czasem nie zauważę – kończy mama chłopca.

(dc)

WEHIKUŁEM CZASU DO KOPALNI W BOCHNI

Zamiast palcem do solniczki

Pieniążki kto ma, ten jedzie do Wieliczki, a kto pieniędzy nie ma, ten... jedzie do Bochni. Parafraza popularnej niegdyś harcerskiej piosenki, która jako alternatywę wycieczki do Wieliczki proponowała wsadzenie palca do solniczki, przysłała mi na myśl niejako automatycznie, kiedy starałam się skalkulować cenę, jaką zapłacić za wejście do kopalni soli rodzina z dwójką (większych) dzieci. 80 zł oszczędności oraz dodatkowy argument, że w Wieliczce przecież każdy już kiedyś był, przeważały szalę na stronę Bochni.

Z Krakowa do Bochni jest niewiele dalej niż do Wieliczki. Jedzie się autostradą szybko i wygodnie. Sam dojazd do kopalni, a konkretnie do jej szybu Campi, jest dobrze oznakowany. Kierowca trafi więc prosto na duży, ładnie wybrukowany parking z widokiem na kawiarniany ogródek i zabytkowy szyb. Kawiarenkę wspominałem szczególnie, bo przed wejściem na trwającą bite trzy godziny trasę w solnych podziemiach warto coś przekąsić. Tym bardziej, jeśli zdecydujemy się na przedłużającą pobyt w kopalni o kolejną godzinę przeprawę łodzią przez zalaną solanką komorę.

Zjazdy do zabytkowej kopalni odbywają się w wyznaczonych go-

Solne rzeźby w zabytkowej Kopalni Soli w Bochni.

dzinach. Na dół zjeżdża kilka grup jednocześnie, w związku z czym nawet w samym środku sezonu indywidualny turysta obejdzie się bez wcześniejszej rezerwacji. Amatorzy pstrykania zdjęć zawsze i wszędzie mogą to robić bez opłat i jakichkolwiek ograniczeń.

Pierwszą atrakcją jest jazda kolejką podziemną od szybu Campi do szybu Sutoris. Kilometrowa trasa prowadzi wąskim korytarzem. Wyjątkiem jest kaplica św. Kingi – je-

dyna kaplica w Polsce (a może i na świecie), przez którą prowadzą tory kolejowe. Na stacji pod szybem Sutoris kończą się wszelkie wygody. Wędrowkę po kopalni każdy musi odbyć na własnych nogach.

Takie chodzenie po kopalni mogłoby być nudne, męczące i czasem nawet niebezpieczne, gdyby nie przewodnik czujnie strzegący swojego „stadka”, multimedialnie wspomagany przez polskich władców. Zwiędzenie kopalni soli w Bochni ma

bowiem charakter podróży w czasie. Turysta cofa się do epoki panowania księcia Bolesława Wstydlivego i księżnej Kingi, kiedy to w 1248 roku powstała w Bochni pierwsza kopalnia soli na ziemiach polskich, by stopniowo poznawać kolejne okresy wydobywania soli – za panowania Kazimierza Wielkiego czy Augusta Mocnego. O swoim wkładzie w rozwój kopalni opowiadają sami władcy z umieszczonych na ścianach solnych wyrobisk multimedialnych

ekranów-portretów. Dochodzące do uszu turystów dźwięki stwarzają wrażenie, że roboty wydobywcze nadal prowadzone są pełną parą, choć soli nie wydobywa się w Bochni już od kilkadziesiąt lat. W 1981 roku kopalnia została wpisana do rejestru zabytków, w latach 90. ub. wieku rozpoczęła działalność turystyczną, zaś rok temu znalazła się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Zabytkowa kopalnia w Bochni to nie tylko sieć korytarzy podziemnych z solnymi wyrobiskami oraz przykładami dawnych – nowatorskich jak na ówczesne czasy – rozwiązań technicznych. Na poziomie 70-176 m pod powierzchnią ziemi turysta obejrzy też m.in. stajnię dla pracujących w kopalni koni oraz kaplice, których wystrój wnętrzem nie ustępuje tradycyjnym kościołom. Swoje miejsce ma tu jednak również komercja. W podziemiach kopalni można więc spędzić noc, dobrze zjeść oraz pograć w piłkę. Mnie to nie razi. Kopalnia soli w Bochni od czasów średniowiecznych była poważnym źródłem dochodów skarbcza królewskiego oraz przynosiła sławę swojemu miastu, a za sól płacono się srebrem. Czemu więc teraz miałyby być inaczej?

BEATA SCHÖNWALD

Fot. BEATA SCHÖNWALD

REKLAMA

Firma z siedzibą w Czeskim Cieszynie poszukuje **KSIĘGOWEGO / KSIĘGOWEJ** z doświadczeniem, płynnie posługującego/-cą się **językiem polskim**.

Wymagana bardzo dobra znajomość czeskiej księgowości oraz terminologii z zakresu księgowości w języku polskim i czeskim.

Oferujemy motywujące wynagrodzenie oraz przyjemne środowisko pracy.

Życiorys wraz z listem motywacyjnym prosimy wysłać na adres mailowy: OfertaPracyKsiegowosc@gmail.com.

CL-470

PALIRNA U ZELENE LIPY
GORZELNIA POD ZIELONA LIPA
1999

www.palirna-stonava.cz
Stonawa 334
Tel. 596 422 010
737 841 306

Przyjmujemy zamówienia
Miłe czekanie z internetem
i telewizją przy kawie

Sezon 2014

CL-481

ACword
Twój sąsiad ELEKTRYK

- Artykuły elektrotechniczne
- Lamy

Trzyniec - Oldrychowice
Po - Pią 8 - 17
So 8 - 12

CL-371

ZS PRODUCENT OGRODZEŃ
Bądź bezpieczny i ogródź swój Dom!

- Ogrodzenia siatkowe
- Ogrodzenia panelowe
- Ogrodzenia klinkierowe
- Automatyka
- Bramy garażowe

Nowo otwarty oddział w Trzyniecu www.ogrodzeniazs.pl
obok przystanku "Obecni domy" email: plotyzs@seznam.cz mob. 732 683 665

TRINEC, ul. Frýdecká 572 tel/fax: 558 320 353

CL-194

CATERING
ŻAREŁKO

- przyjęcia okolicznościowe w domu klienta
- korytka
- wesela
- fontanna czekoladowa
- obiady dla firm
- bankiety, rauty
- kinder party
- imprezy plenerowe

www.cateringcieszyn.pl 660 357 077

CL-107

Wilgoć w domu, mokre piwnice?
Pojawia się pleśń, grzyb i nieprzyjemny zapach?
Straszą wysokie koszty ogrzewania?

Mamy dla Państwa skuteczne rozwiązanie!

Wizyta rzeczoznawcy z dokładną analizą przyczyn zawilgocenia oraz oferta cenowa – gratis!
Stosujemy wyłącznie najlepsze materiały z gwarancją producenta – to gwarantowana jakość usługi!

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz
tel.: 608 772 213

CL-160

Telpidem s.r.o.
zatrudni pracownika biurowego

Wymagania:

- ✓ płynna znajomość języka polskiego i czeskiego w mowie i piśmie
- ✓ znajomość języka angielskiego będzie dodatkowym atutem
- ✓ wykształcenie minimum średnie
- ✓ doskonała organizacja pracy
- ✓ samodzielność i inicjatywa w działaniu
- ✓ biegła umiejętność obsługi komputera (office) i narzędzi biurowych
- ✓ prawo jazdy kat. B

Oferujemy:

- ✓ praca na pełen etat w międzynarodowej firmie
- ✓ miejsce pracy w Czeskim Cieszynie
- ✓ atrakcyjne wynagrodzenie
- ✓ możliwość rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji
- ✓ przede wszystkim – miła atmosfera pracy!

CV oraz list motywacyjny prosimy przysłać pod adres:
Telpidem s.r.o., Nová Tovární 1746
737 01 Český Těšín
lub telpidem@sezam.cz

CL-494

POKRYCIA DACHOWE Z BLACHY
RYNNY • OKNA FAKRO • WYŁAZY
FOLIE DACHOWE • AKCESORIA

OMAK ROOF
www.omak.cz
spolehlivý střešní systém

OMAK ROOF s.r.o. • ul. Strojnická 373 • Český Těšín • obchod@omak.cz • tel. 775 571 733

CL-315

CZYTAJ NAS CODZIENNIE! www.glosludu.cz
Aktualizowany serwis o Polakach na Zaolziu

OX.PL
portal slaska cieszynskiego

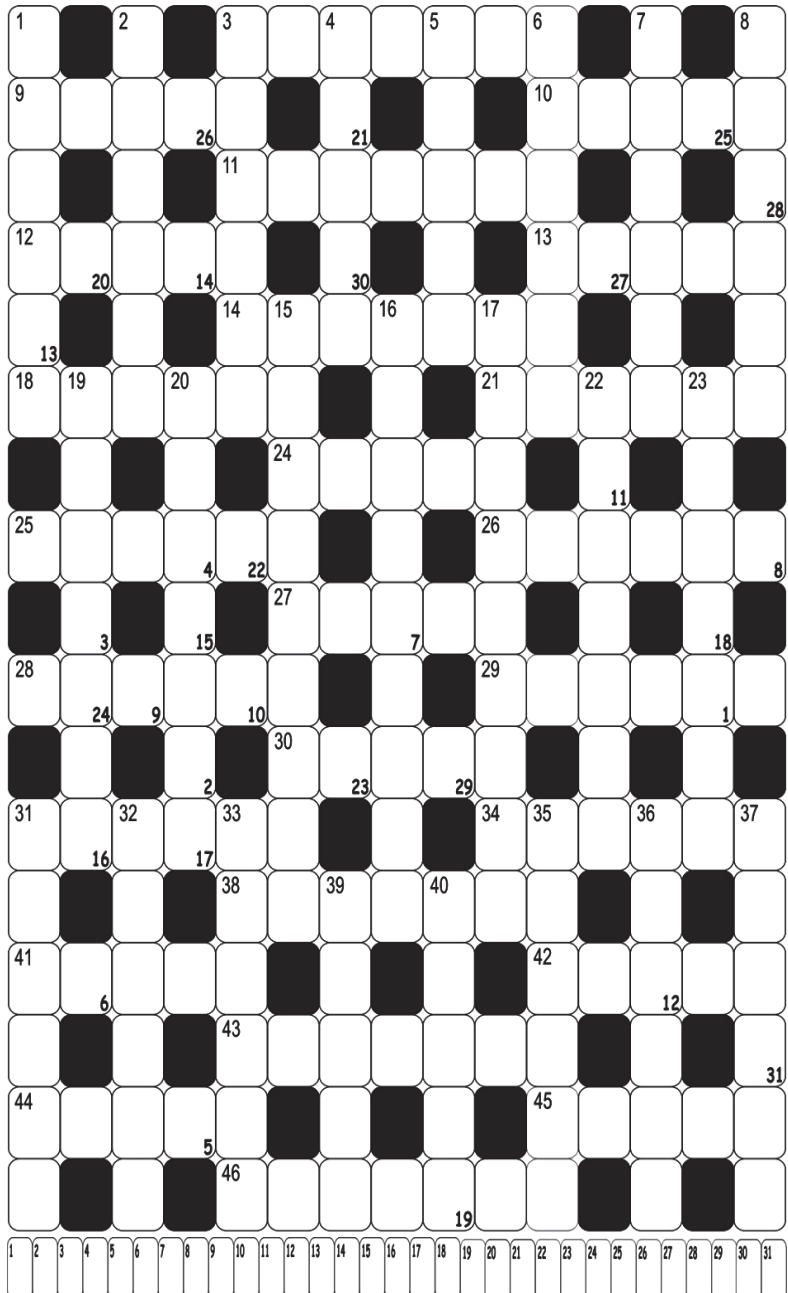

KRZYŻÓWKA

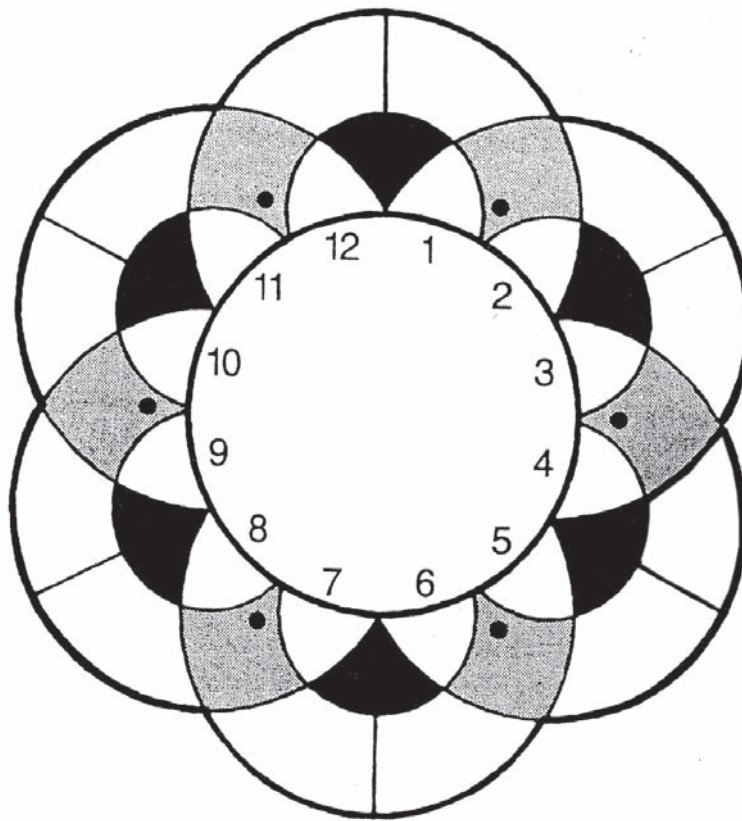
POZIOMO: 3. strzelec wyborowy 9. groźny dla pływaka 10. zagięty i przyszyty brzeg tkaniny 11. bagażowy 12. strzały do kuszy 13. fartuch ochronny 14. doskonale latający duży ptak oceaniczny 18. pałeczka dyrygenta 21. nieprzebrany tłum 24. nie zając – nie ucieknie 25. rubaszny śmiech 26. szczerp 27. miejskie drogi 28. cyjanek organiczny 29. naczynie z dziobkiem w laboratorium 30. pierwszy człon wyrazów złożonych, dotyczący gwiazd 31. olbrzymi lata w Andach 34. nieproszony gość 38. rymowana zagadka 41. promieniotwórczy chlorowec 42. kryje karty szulera 43. „goryle” wokół prezydenta 44. brzeg 45. „czarna śmierć” 46. chorobliwa utrata pamięci.

PIONOWO: 1. kombinacja nart i roweru 2. wyższy dostojnik w Kościele katolickim 3. metalowy ćwieczek 4. obrzędowa uczta u pierwszych chrześcijan 5. dzika nie jest strzeżona 6. wojskowe polecenie 7. też był przeciwko Cezarowi 8. słowna zniewaga 15. notatnik naszych prapradziadek 16. walczył w Koloseum 17. płaski czworokąt z nierównymi bokami 19. miejscowość z największym na świecie radioteleskopem 20. na Ukrainie leży 22. część składowa całości 23. tam produkowano trabanty 31. sztuczka na drodze 32. ciągnie wilka do lasu 33. tam sarna czuje się bezpiecznie 35. konferencja 36. nowo wcielony do wojska 37. okucie u drzwi 39. trujący półmetal 40. Winnetou. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE (Autor sentencji: Gustaw Flaubert).**

Opr. JO

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem dodatkowym logogryfu jest dokończenie fraszki Jana Sztudyingera: „WIELU LUDZI O TYM MARZY, ABY WCALE NIE MIEĆ...”.

1.- 4. stolica Kanady 3.- 6. Jerzy, z Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy 5.- 8. nałogowa gra o pieniądze 7.- 10. drzewo z białą korą 9.- 12. stróż prawa na Dzikim Zachodzie 11.- 2. imię cara Samozwańca. **Wyrazy trudne:** DYMITR. (BJK)

ALE HECA

Spotkały się Janka z Gosioń. Od słowa do słowa i Gosia się polutowała, że ni może nónść roboty.

– To dziwne – prawi Janka – je żeś piekno, zgrabno, pamiętóm, żeś sie dobrze w szkole uczyła. Tóž po jakimu cie nie chcóm przyjąć?

– Wszędzi, kaj sie pokozóm, sie mie pytajóm, czy sie umiem obchodzić z kómputerem.

– A nie umiesz?! Ty, tako zdolno?! Tóž czymu sie nie nauczysz?!

– Próbowalać, ale jo sie strasznie bojym myszy!

* * *

Spotkoł sie Brónek z Wojtkym.

– Co ci sie stało, że mosz takóm poharatanóm gębe? – pyto Brónek. Na uwidziołech fajnije bóty i chciołech sie im przyzdrzyć z bliska – odpowiada Wojtek. Nó i rozbiłech wystawowóm szybe i zawiyzli mie na pogotowi.

* * *

Tadek poszeł z babóm do teatru.

Seblykli sie w garderobie i Tadek mówi:

– Żałujm, zech se oblyk to nowe ubrani.

– Cóz tak, bardzo dobrze na ciebie leży – odpowiada baba.

– Możliwe, ale bilety zostały w starym.

* * *

Odbywo sie pobór. Przed dochtora mi przechodzi co chwile jakisi synek, ściepuje gatki, pokazuje, co trzeba, i idzie dali. Aż przyszeł synek, kiery nie chcioł ściepać gatek.

– Czymu ich nie ściagosz?!

– Ni mogym. Jak ich ściepujem, zaroz mi stowo.

Jedyn z członków kómisji poborowej przeszeł ku tymu synkowi i pyto go szeptym:

– Wiela za ty gatki chcesz?

* * *

Mama opieprzo synka, że doł młodszej siostrzycze za mały kącetek czekolady.

Rozwiązanie krzyżówki z 9 sierpnia:

Poziomo: 1. STATYW 6. POPIEL 9. OCENA 10. KONRAD 11. SĄSIAD 12. OKRĘT 13. MUSIAŁ 14. IGELIT 15. AWANS 18. KROJCZY 21. IZOBARA 25. SEC 27. PARAPSYCHOLOGIA 28. POR 29. ROGALIK 33. OSTENDA 37. KARMA 39. CZESNE 40. BANDŻO 41. BAGNO 42. PREMIA 43. TALENT 44. NACJA 45. STATUA 46. ŻAGIEL.

Pionowo: 2. TROTUAR 3. TURNIEJ 4. WODOŁAZ 5. TEORIA 6. PASTISZ 7. PASIERB 8. EMALIER 16. WYSYPKA 17. NICHROM 18. KIPER 19. OKRĄG 20. CYPEL 22. ODLÓT 23. ARGON 24. ANAWA 26. ECO 30. OCZERET 31. AKSAMIT 32. IKEBANA 34. SABOTAŻ 35. ETNOLOG 36. DAŻENIE 38. ROGACZ.

Rozwiązanie dodatkowe: NIC NIE JEST TAK TWARDE I MIĘKKIE, JAK SERCE LUDZKIE.

Rozwiązanie dodatkowe logogryfu łamanego z 9 sierpnia: ...NIŻ NAJTEŻSZE KIJE.

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Termin nadsyłania rozwiązań upływa w czwartek 11. 9. br.

Tak było, tak jest

Na fotografii z lat 50. XX w. z archiwum Władysława Owczarzewego widok na rynek i kościół ewangelicki w Trzyńcu. Na współczesnym zdjęciu Marka Santariusza ten sam fragment miasta.

SOBOTA 23 sierpnia

TVP 1

5.50 Wakacje z Jedyneką - SpongeBob Kanciasporty 6.20 Cudowne miejsca - Wielkie Sanktuaria Polski 6.50 Pełnosprawni 7.10 Las bliżej nas 7.30 Rok w ogrodzie 7.55 Dzień dobry w sobotę 8.30 Naszaarmia.pl 9.00 Piraci, którzy nic nie robią 10.25 Wiadomości naukowe 10.35 Premierzy - Tadeusz Mazowiecki 11.30 Okrasa łamie przepisy - Różne smaki wieprzowiny z grilla 12.05 Naturalnie zakręceny 12.40 Jaka to melodia? (teleturniej) 13.20 Chichot losu 14.15 Opole 2014 - Przeżyjmy to jeszcze raz 14.55 Syn kochanej Karoliny 17.00 Teleexpress 17.30 Lekkoatletyka - Memoriał Kamili Skolimowskiej 19.30 Wiadomości 20.05 MŚ w rajdach samochodowych - Rajd Niemiec 20.08 GOL T-Mobile Ekstraklasa 20.25 Hit na sobotę - Śmierć nadejdzie jutro 22.50 Agent pod przykryciem (s.) 0.05 Pachnidło. Historia mordercy.

TVP 2

6.00 Wędrując po Wielkim Murze 7.00 M jak miłość (s.) 8.00 Pytanie na śniadanie 10.35 Sztuka życia - Małgorzata Pieczyńska 11.10 Czarne chmury 12.20 Ogniem i mieczem 13.20 Bliskie i groźne spotkania Steve'a 14.00 Familiada (teleturniej) 14.40 Rodzinka.pl (s.) 15.40 Słowo na niedzielę 15.50 Alternatywy 4 (s.) 17.00 Pojedynek gigantów czyli Ani Mru Mru kontra Kabaret Moralnego Niepokoju 18.00 Panorama 19.05 Postaw na milion 20.05 VIII Plocka Noc Kabaretowa Kabaretowe Igrzyska 2014 23.20 Ostatni dom po lewej.

TV KATOWICE

7.00 Nożem i widelcem 7.25 Sto lat w kinie 8.30 Przystanek Ziemia 9.00 Męska strefa 9.30 W ZOO dookoła świata 9.45 Zapiski Łazęgi - Międzyzdroje 2010 - naturalne sąsiedztwo 9.55 Co u nas? 10.00 Produkcji 10.15 Ciocia Jabłonna i Wujek Seler z Krainy Witaminy 10.30 Lis Leon 11.15 Dwa żywioły, dwie pasje 11.35 Podróże z góralcem 12.00 Rączka gotuje 13.30 Eurośledzi 13.50 Astroregion 14.20 Naturalnie tak 14.35 Wniebowzięci 15.25 Antenowe rewanże 15.45 Mazury na każdą kieszeń 16.00 Ja żyć będę 16.15 Kronika Doliny Pałaców 16.30 Podwodna Polska - U-Boot numer X 17.00 Męska strefa 17.30 Teatr na szambie - spotkanie u Barbary Ptak 18.00 Rączka gotuje 18.30 Aktualności 19.30 Blisko, coraz bliżej - Nastawa wiosna 20.50 Audycja Komitetów Wyborczych 21.00 Naturalnie tak 21.15 Dla niesłyszących - Dziennik Regionów 21.45 Eurośledzi 22.00 Aktualności Wieczorne 22.45 Gramy dla Was 23.05 Naturalnie tak 23.15 Nieznana Białoruś - Przemysłowcy 23.45 Bez retuszu 0.30 Dla niesłyszących - Dziennik Regionów.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 7.45 Jeźdźcy smoków 8.45 Scooby-Doo i Brygada Detektywów 10.10 Ewa gotuje (mag.) 10.45 Scooby-Doo! Ahoj piraci! (film USA) 12.15 Ciemność rusza do boju (film USA) 14.25 Twoja twarz brzmi znajomo 16.30 13. posterunek (s.) 17.15 Hell's Kitchen - piekielna kuchnia (mag.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.00 Polsat Sopot Festival 2014 0.05 Koszmar minionego lata (horror USA) 2.25 Tajemnice losu (mag.).

TVC 1

6.15 Szaleni zakochani (s.) 7.10 Podróż po Jeziorach Mazurskich 7.40 Eliška i jej rodzina (s.) 8.45 Kiedy słońce traci blask (s.) 9.35 Wszystko-parti 10.20 Hercules Poirot (s.) 12.00 Tydzień w regionach 12.25 Hobby naszych czasów 12.50 Spostrzeżenia

z zagranicy 13.00 Wiadomości 13.05 Pierścień króla rzeki (bajka) 14.05 O zaklętej królowej (bajka) 14.50 Tatus (film) 16.00 Dwoje z zaświatów (film) 17.30 Dynastia Novaków (s.) 18.20 Chłopaki w akcji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Wszystko-party 20.55 Sylwestry za kurtyną 21.55 Odnaleźliśmy siódmą kompanię (film) 23.25 Harry Brown (film) 1.05 Policja kryminalna Paryż (s.).

TVC 2

6.00 Teleranek 6.05 Dzieci z Bullerbyn (s.) 6.35 Samochodzik 7.00 Mikołajek (s. anim.) 7.15 Show Garfielda (s. anim.) 7.30 Studio Kolega 9.00 Nasza wieś 9.20 Pr. muzyczny 9.45 Czeskie jaskinie 10.05 Zapomniane ofiary 10.55 Szanowny Leonidzie Iljczu 11.20 5 minut wolności 12.15 Stulecie latania 13.05 Koniec defilady (s.) 14.05 Królewskie pałace 15.00 Downton Abbey (s.) 17.00 Taksówkarzem w Nowym Jorku 17.50 Cudowna planeta 18.45 Wieczorynka 18.55 Doktor Who (s.) 19.40 Po królewskiej drodze z profesorem F. Dvořakiem 20.00 Rio Conchos (film) 21.45 Barbarossa (film) 23.50 Californication (s.) 0.20 Pojedynek przywódców.

NOVA

6.15 Oggy i karaluchy (s. anim.) 6.25 Żółwie Ninja (s. anim.) 6.50 Liga Szpaków (s. anim.) 7.15 Tom & Jerry (s. anim.) 7.40 Looney Tunes Show (s. anim.) 8.05 Pingwiny z Madagaskaru (s. anim.) 8.35 Wielokórka (bajka) 9.40 Dwóch i pół (s.) 10.10 Od sklepowej do królowej (film) 12.00 Właśnie zaczynamy (film) 13.35 Zamienimy się żonami 15.00 Akademia policyjna VII (film) 16.40 Fantomas powraca (film) 18.45 Dzwoni do TV Nova 19.30 Wiadomości 20.20 Jak się tresuje krokodyla (film) 22.40 Krzyżowy ogień (film) 0.35 Cień wątpliwości (film).

PRIMA

6.00 Wiadomości 6.35 Jake i piraci z Nibylandii (s.) 7.05 Mała syrenka (s. anim.) 7.35 Tron: Rebelia (s. anim.) 8.05 Salon samochodowy 9.20 Top Gear 2011 10.25 High School Musical III (film) 12.45 Afryka - powrót utraconej miłości (film) 14.50 Radykalne cięcie (film) 16.45 Morderstwa w Midsomer (s.) 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.55 VIP wiadomości 20.15 Kochamy Czechy 22.00 Królestwo niebieskie (film) 0.55 Zjadacz grzechów (film).

NIEDZIELA 24 sierpnia

TVP 1

6.05 Wakacje z Jedyneką - SpongeBob Kanciasporty 6.30 My Wy Oni 7.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach 8.00 Tydzień 8.25 Wakacje z Jedyneką - Kung Fu Panda Legenda o niezwykłości 8.55 Ziarno 9.35 Janosik (s.) 10.35 Nie ma jak Polska - Kujawsko-Pomorskie 11.05 Latoteka 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.10 Między ziemią a niebem 13.00 Tornister pełen uśmiechu 13.15 BBC w Jedyńce - Wielka Rafa Koralowa 14.15 Tornister pełen uśmiechu 14.35 Śmierć nadejdzie jutro 16.45 Tornister pełen uśmiechu 17.00 Teleexpress 17.30 Komisarz Alex (s.) 18.20 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.55 Słodkie życie (s.) 19.20 Wiadomości naukowe 19.30 Wiadomości 20.20 Zakochana Jedyńka - Galimatias, czyli Kogel - Mogel II 22.10 35. Wieczory Humoru i Satyry Lidzbark 2014 - Neo-Nówka i goście 0.00 Bezmiar sprawiedliwości.

TVP 2

6.25 M jak miłość (s.) 7.25 W pustyni i w puszczy 9.30 Rodzinne oglądanie - Australia - podróz w czasie 10.40

Gwiazdy w południe - Spartakus 14.00 Familiada (teleturniej) 14.40 Rodzinka.pl (s.) 15.45 Kabaretowa Noc Listopadowa Tarnów 2011 16.25 Na dobre i na złe (s.) 17.25 Na sygnale (s.) 18.00 Panorama 18.55 Dziękuję Bogu już weekend 20.10 Lato Zet i Dwójki 2014 22.15 Czas honoru 0.25 Solidarity of Arts 2014 Esperanza Spalding.

TV KATOWICE

7.00 Nożem i widelcem 7.20 Pod skrzydłami motyla... w Pienińskim Parku Narodowym 8.10 Skarby prowincji. Strzelno 8.30 Ja żyć będę 8.40 Kronika Doliny Pałaców 9.00 Misja. Integracja 9.15 Rok w ogrodzie 9.40 Co u nas? 9.45 Mój pies i inne zwierzątka 10.00 Eurodekada 10.15 Śląskie na 10.35 Rączka gotuje 11.00 Telekurier 11.35 W rytmie disco 12.00 Tydzień 12.35 Głob - Magazyn Nowości Naukowych 13.05 Echa tygodnia - kraj 13.20 Mazury na każdą kieszeń 13.35 Żużel - Nice Polska Liga: PGE Marmarzeszów - KMŻ Lublin 16.30 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii 17.00 Kultowe rozmowy - Janusz Weiss 17.30 Z Telewizją Katowice dookoła świata - Korfu 18.00 Męska strefa 18.30 Aktualności 18.50 Czas na jazdę 19.25 Koncert zyczeń 20.10 A życie toczy się dalej... 20.45 Audycja Komitetów Wyborczych 21.00 Echa tygodnia - kraj 21.15 Dla niesłyszących - Dziennik Regionów 21.45 Kobiety w Powstaniu Warszawskim 22.00 Aktualności Wieczorne 22.45 Gramy dla Was 23.05 Echa tygodnia - kraj 23.15 Pod skrzydłami motyla... w Pienińskim Parku Narodowym 0.05 Skarby prowincji. Strzelno 0.30 Dla niesłyszących - Dziennik Regionów.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.00 Jeźdźcy smoków 9.00 Scooby-Doo i śnieżny potwór (film USA) 10.50 Ciemność rusza do boju (film USA) 12.55 Hot Shots! (komedia USA) 14.45 Medalion (film kopr.) 16.30 Miodowe lata (s.) 17.45 Nasz nowy dom 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.05 Twoja twarz brzmi znajomo 22.10 CSI: Kryminalne zagadki Miami 10 (s.) 23.10 Głosy 2 (s.) 0.10 Alpha Dog (dramat USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.25 Sławków 6.45 Szaleni zakochani (s.) 7.45 Dwoje z zaświatów (film) 9.15 Aktorzy J. Hubača 9.45 Kalendarium 10.00 Kamera na szlaku 10.30 Obiektyw 10.55 Sprawy biura detektywistycznego Ostrowidz (s.) 12.00 Pytania Václava Moravca 13.00 Wiadomości 13.05 Tom w koziej skórce (bajka) 14.00 O Feniksie (bajka) 14.50 Na Dużej Rzece (film) 15.55 Kostka Rubika (film) 17.25 Dobra Woda (s.) 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Ach, te morderstwa! (s.) 21.35 168 godzin 22.10 Wóz albo przewóz (s.) 23.25 Komisarz Moulin (s.) 1.10 Maneż Bolka Polívki.

TVC 2

6.00 Teleranek 6.05 Dzieci z Bullerbyn (s.) 6.35 Samochodzik 7.00 Mikołajek (s. anim.) 7.15 Show Garfielda (s. anim.) 7.30 Studio Kolega 9.00 Czechosłowacki tygodnik filmowy 9.15 Poszukiwania czasu utraconego 9.35 Pamiętniki I wojny światowej 10.25 Historia świata 11.20 Królestwo natury 11.45 Braterstwo tajemniczych mungast 12.15 Nieposkromiona Ameryka 13.05 Wędrówki wodniaków 13.20 Słowo na niedzielę 13.25 Amazoński kod 14.20 Podróżomania 14.50 Podróż po Jeziorach Mazurskich 15.15 Cel podróży: Nurkowanie 16.10 Planeta Ocean 17.00 Predatorzy jako gwiazdy filmowe 17.50 Leczenie historii 18.45 Wieczorynka 18.55 Doktor Who (s.) 19.40 10 wieków architektury 20.00

Sto dni w Palermo (film) 21.35 Prywatne życie Sherlocka Holmesa (film) 23.40 Amerykańskie stulecie Olivera Stone'a 0.40 Walka 1812.

NOVA

6.00 Żółwie Ninja (s. anim.) 6.20 Powrót do przyszłości (s. anim.) 6.50 Tom & Jerry (s. anim.) 7.15 Looney Tunes Show (s. anim.) 7.40 Kung Fu Panda: Legenda o niezwykłości (s. anim.) 8.05 Kasia i strachy (s.) 8.35 Weekendowe wakacje 9.20 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 10.30 Mamuśka (film) 13.00 Jaś Fasola 13.30 Grand Prix Belgii 16.15 Granice wytrzymałości (film) 18.50 Gospoda (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Park Jurajski III (film) 22.10 Peacemaker (film) 0.35 Granice wytrzymałości (film).

PRIMA

6.05 Wiadomości 7.05 Jake i piraci z Nibylandii (s.) 7.35 Mała syrenka (s. anim.) 8.05 Tron: Rebelia (s. anim.) 8.35 Dzieci Hitlera 9.45 M.A.S.H. (s.) 10.45 Rosemary & Thyme (s.) 11.50 Dawne wspomnienia (film) 13.50 Big Ben (s.) 16.00 Morderstwa w Midsomer (s.) 18.05 Pr. kulinarny 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.55 VIP wiadomości 20.15 Opowieści z Narnii: Księżę Kaspian (film) 23.30 Sprawa niewiernej Klary (film) 1.30 Zwykli Amerykanie (s.).

PONIEDZIAŁEK 25 sierpnia

TVP 1

5.55 TVP Info w TVP 1 8.15 Polityka przy kawie 8.30 Wakacje z Jedyneką - SpongeBob Kanciasporty 8.55 Wakacje z Jedyneką - Wakacje z duchami 10.10 BBC w Jedyńce - Wielka Rafa Koralowa 11.10 Przystań (s.) 12.00 Wiadomości 12.05 Agrobiznes 12.40 Natura w Jedyńce: Zdumiewająca Ameryka Południowa - Amazonia 14.00 Wszystko przed nami (s.) 15.00 Wiadomości 15.15 Polskie Wakacje - Pod Tatrami 15.30 Klan (s.) 15.55 MacGyver (s.) 17.00 Teleexpress 17.30 Nad rozlewiskiem... (s.) 18.30 Ranczo (s.) 19.30 Wiadomości 20.20 Mistrzowie komedii - Żandarm i policjantki 22.10 Wojna i pamięć - Pianista 0.50 MacGyver (s.).

TVP 2

6.05 Lokatorzy (s.) 6.35 Coś dla Ciebie 7.05 M jak miłość (s.) 8.00 Pytanie na śniadanie 11.10 Barwy szczęścia (s.) 11.40 Na dobre i na złe (s.) 12.40 Msza Kościoła St. Mariawitów w Plocku 13.40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat 14.15 Szkoła życia (s.) 15.00 Rodzinka.pl (s.) 16.10 M jak miłość (s.) 17.05 Historia Polski według Kabaretu Moralnego Niepokoju 18.00 Panorama 18.50 Jeden z dziesięciu 19.30 Ja to mam szczęście! 20.10 XIII Mazurska Noc Kabaretowa - Mrągowo 2011 21.25 07 zgłoś się 23.25 Czy świat oszalał? 0.30 Drzewo Jozuego.

TV KATOWICE

6.30 Echa dnia 7.00 Co niesie dzień 7.30 Aktualności Flesz Poranne 7.40 Poranek z TVP Katowice 8.00 Dla niesłyszących - Telekurier extra 8.30 Dzika Polska - Jacek gotuje serce 9.00 Co niesie dzień 9.30 Co u nas? 9.35 Czirliderki 10.10 Reportaż z regionu - Jestem Marylka 10.25 Co u nas? 10.35 Astroregion 11.10 Ballada o prawdziwym kłamstwie 12.30 Telewizyjny przewodnik po kraju - Para w Polskę 12.55 Agrobiznes 13.30 Remanent - FAMA'99 14.25 Dziennik regionów - tematy dnia 14.35 Ireneusz Engler - Drogi do wolności 16.00 Telekurier 16.25 Dziennik regionów - tematy dnia 16.35 Święta wojna - Dieta Cud 17.10 Oj nie ma jak Lwów - Lwowskie pomniki 17.30 Aktualności Flesz 17.34 Szerokie tory - Jeden dzień z życia ratownika w Moskwie 17.59 Szerokie

tory - Jeden dzień z życia muzulmanina w Azerbejdżanie 18.30 Aktualności 19.50 Audycja Komitetów Wyborczych 20.00 Mama, tata równi w pracy 20.28 Schlesien Journal 20.40 Co, gdzie, kiedy? 21.00 Echa dnia 22.00 Aktualności Wieczorne 22.40 Telekurier 23.10 Ireneusz Engler - Drogi do wolności 0.25 Everyday English.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.15 13. posterunek (s.) 9.00 Małanowski i Partnerzy (s.) 10.00 Dzień, który zmienił moje życie (s.) 11.00 Dlaczego ja? 12.00 Nasz nowy dom 13.00 Trudne sprawy 14.00 Miodowe lata (s.) 14.45 Dzień, który zmienił moje życie (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.40 Dlaczego ja? 17.40 Trudne sprawy 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.10 Hitman (film kopr.) 22.05 Pociąg z ford (komedia USA) 0.30 Człowiek sukcesu (komedia USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 8.45 Dom pod Trzema Jaskółkami (bajka) 9.35 168 godzin 10.05 Sprawy biura detektywistycznego Ostrowidz (s.) 11.05 Zawodowcy (s.) 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sprawy podporucznika Haniki (s.) 13.15 Ratownicy (s.) 14.05 Zaurczenie (s.) 15.00 Mieszkać to zabawa 15.25 Świat rekordów i ciekawostek 16.20 Wszystko o gotowaniu 16.40 Podróżomania 17.10 Wszystko-party 17.55 Wiadomości regionalne 18.25 AZ kwiz 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Eden (s.) 20.55 Chłopaki w akcji 21.25 Reporterzy TVC 22.10 Zawodowcy (s.) 23.00 Policja kryminalna Paryż (s.) 23.50 Gruba sprawa (film) 0.55 AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Wszystko o gotowaniu 8.50 Route 66 10.10 Taksówkarzem w Nowym Jorku 11.05 Cudowna wyspa 11.55 Operacje Navy SEALs 12.50 Czechosłowacki tygodnik filmowy 13.00 Tajemnice płci 13.55 Szumawa w nurcie czasu 14.20 Odkrywanie prawdy 15.10 Nauka na własnej skórze 16.00 CIA kontra terroryści 16.50 Święty Graal w Ameryce 17.25 Moja rodzina (s.) 17.55 Odkrywanie prawdy 18.45 Wieczorynka 18.55 Doktor Who (s.) 19.40 Spostrzeżenia z zagranicy 19.50 Wiadomości w j. migowym 20.00 Koniec defilady (s.) 21.00 Najważniejsze fabryki amerykańskiej armii 21.50 Córka d'Artagnana (film) 23.55 Trzy kolory: Niebieski (film).

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 9.15 Ulica (s.) 10.10 Park Jurajski III (film) 11.50 Tescoma ze smakiem 11.55 Mike i Molly (s.) 12.20 Wzór (s.) 13.20 Bez śladu (s.) 14.20 Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) 15.15 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 16.30 Dwóch i pół (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości 17.25 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości 20.20 Lekarze z Początków (s.) 21.40 Mentalista (s.) 22.35 Kryminalne zagadki Miami (s.) 23.30 Prawo i porządek: Sekcja specjalna (s.) 0.20 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.20 Strażnik Teksasu (s.) 7.35 Alf (s.) 8.10 M.A.S.H. (s.) 9.05 Napisana: morderstwo (s.) 10.05 Strażnik Teksasu (s.) 11.05 Julie Lescaut (s.) 13.05 Obwód Wolfa (s.) 14.10 Siska (s.) 15.25 Partnerki (s.) 16.25 Powrót komisarza Rexa (s.) 17.30 Popołudniowe wiadomości 18.00 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.55 VIP wiadomości 20.15 Powroty do domu (s.) 21.30 Top Star magazyn 22.40 Ferajna 23.25 Fenomen (film) 1.55 Morderstwa w Kitzbuhel (s.).

WSPOMNIENIA

Dnia 25. 8. 2014 minie 5. bolesna rocznica śmierci

śp. BOGUMIŁY KOBIERNICKIEJ

z domu Żyła, z Hawierzowa. O chwilę wspomnień proszą mąż i córka z rodziną. GL-491

*Odszedł nagle,
ale w sercach naszych będziesz żyć stale.*

Dnia 22. 8. 2014 minęła 13. bolesna rocznica tragicznej śmierci naszego Kochanego

śp. JÓZEFA MALCHERA

z Olbrachcic. Wszystkim, którzy Go zachowali w pamięci, o chwilę wspomnień dziękuję rodzina. AD-047

*Umarłych wieczność dotąd trwa,
dokąd pamięcią się im płaci.*

Wislawa Szymborska

Dnia 23 sierpnia mija pierwsza rocznica śmierci

śp. EMILII ROBOSZOWEJ

zaś 14 września upłynie dziesiąta rocznica śmierci

śp. ERIKA ROBOSZA

O chwilę wspomnień i modlitwę proszą najbliżsi. RK-122

Przed stu laty, dnia 25 sierpnia 1914, urodził się w Suchej Górnej nasz Tatuś

JAN ŻWAK

Bliskim i znajomym Ojca przypomina syn Franciszek z rodziną. GL-490

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Wojownicze żółwie ninja (23-25, godz. 15.30); Niezniszczalni 3 (23-25, godz. 17.45); Sekstaśma (23, 24, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Samoloty 2 (23, 24, godz. 15.45); Wojownicze żółwie ninja (23-25, godz. 17.45); Sekstaśma (23, 24, godz. 20.00); Epicentrum (24, 25, godz. 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Wojownicze żółwie ninja (23, 24, godz. 17.30); Lucy (23, 24, godz. 20.00); Tri bratři (24, godz. 15.30); Strażnicy Galaktyki (25, godz. 17.30); Všiváci (25, godz. 20.00); **BYSTRZYCA:** 72 godziny (23, godz. 19.00); **CZ. CIESZYN – Central:** Uniwersytet Potworny (23, 24, godz. 15.45); Tri bratři (23, 24, godz. 17.45); Wojownicze żółwie ninja (23, 24, godz. 20.00); **CIESZYN – Piast:** Wakacje Mikołajka (23-25, godz. 14.00, 16.00); Hercules (23, 24, godz. 18.00); Zbaw nas ode złego (23-25, godz. 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00.

POLSKIE AUDYCJE: po-pt: godz. 19.05 Ostrava 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – MK PZKO zaprasza na 45. Dożynki Śląskie 30. 8. o godz. 14.00 do ogrodu Domu PZKO. Wystąpią: zespoły „Vonička” i „Błędowice” oraz kapele „Jagar”, „Kamraci i Chórek”. Atrakcje oraz specjalty kuchni śląskiej zapewnione. **CZEŚKI CIESZYN – Czytelnia i kawiarnia Avion|Noiva** zaprasza na ostatnią imprezę z cyklu „Muzyczne Lato w Avionie”. Koncert zespołu „Boutique” odbędzie się w piątek 29. 8. o godz. 17.30. Wejściówki 60 kc. Organizatorzy proszą o rezerwację miejsc.

GUTY – MK PZKO zaprasza na 47. Dożynki Śląskie w niedzielę 24. 8. w ośrodku PZKO. Korowód

dożynkowy wyruszy od domu gazdów dożynkowych (państwo Nađa i Josef Siedlaczowie) o godz. 13.00. W programie: „Oldrzychowice”, „Bystrzyca”, „Dudoski”, „Jablunkovanka”. Zabawa ludowa, atrakcje, kuchnia śląska i loteria zapewnione.

KARWINA-RAJ – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 26. 8. o godz. 15.30.

TKK PTTK „ONDRASZEK” – Zaprasza 31. 8. na wycieczkę rowerową do Dębowa. Start o godz. 10.00 na rynku w Cieszynie. Zgłoszenia do 29. 8. we wtorki, środy i czwartki w godz. 10.00-16.00 w oddziale PTTK „BŚ”, Głęboka 56, Cieszyn albo w CCI w podcieniach ratusza od wtorku do soboty w godz. 10.00-16.00. Wpisowe 15 zł, dzieci do lat 12 – 12 zł, trasa liczy około 20 km.

UWAGA CIERLICZANIE! – Tradycyjne spotkanie na Kościelcu odbędzie się we wtorek 26. 8. w Polskim Domu Żwirki i Wigury. Początek o godz. 14.00. O godz. 15.30 prezentacja i wykład pana Chroboczka pt. „Cierlicko (nie)znane”. Serdecznie zapraszamy.

DO ŹRÓDŁA OLZY – Jak co roku 9. 9. wyruszamy autokarem o godz. 9.00 z Czeskiego Cieszyna z placu za dworcem autobusowym. Chętnych do wzięcia udziału proszę o zgłaszanie się pod nr. tel. 777 293 601 lub 558 736 994. Uwaga tylko jeden autokar!

OFERTA PRACY

POSZUKUJEMY PRACOWNIKÓW z wykształceniem elektrotechnicznym – podstawowym lub średnim na prace montażowe. Tel.: 602 508 811, e-mail: hudeczek@hudeczek. AD-046

MIĘDZYNARODOWA FIRMA poszukuje kandydata na stanowisko: Specjalista ds. telefonicznej obsługi klienta na POLSKIM RYNKU. Oferujemy: pensja podstawowa + premie, stałe godz. pracy, zaplecze stabilnej firmy. Wymagamy: wykształcenie średnie, znajomość jęz. polskiego i czeskiego (w mowie i piśmie), znajomość obsługi komputera + Internet, odpowiedzialne i pozytywne podejście do pracy. CV należy wysłać na e-mail: pavukova@fermatmachinery.com. GL-493

HLEDÁM PRÁCI. Mám středoškolské vzdělání - Obchodní akademie. Znalosti: německý jazyk, částečně anglický. Praxe v německých mluvicích zemích. Jsem komunikativní, rád se učím novým věcem, rekvalifikace možná. Nástup od listopadu 2014. Tel.: 00420 734 897 831. AD-048

OFERTY

WYNAJME SŁONECZNE 2-POKOJOWE mieszkanie spółdzielcze w Trzyniecu na osiedlu Stara Sosna. Mieszkanie mieści się na drugim piętrze niskiego bloku mieszkalnego, okna wychodzą na las (cicha i spokojna okolica). Wolne od 1. 9. 2014. Tel. 723 222 805. GL-496

MALOWANIE DACHÓW i PŁOTÓW, skrobanie, 3 x lakier, 120 kc/m² z farbą. Balicki, 732 383 700, 558 742 469. Przyjmuję zamówienia na malowanie pokoi na sezon zimowy. GL-393

CZYSZCZENIE STUDNI, tel. +420 605 929 616. GL-420

KUCHNIE, ZABUDOWY WNEK i pozostałe meble, atrakcyjne ceny, pomiar i projekt gratis. Tel. +48 501 097 953. GL-388

ANTYKI KUPIĘ – meble przedwojenne, obrazy, zegary, odznaczenia, srebra, militaria, stare zdjęcia, pocztówki i wiele innych, tel. 0048 605 255 770. GL-308

ETERNITOVÉ STŘECHY – ruční nátěry nebo strojově stříkání střeš. Plech, eternit, pálené tašky, šindel. Profi barvy, profi přístup. Záruka až 5 let. www.stresnirekonstrukce.cz, tel. 775 524 815. GL-282

ŽALUZIE S MONTÁŽÍ, tel. 604 192 092. GL-292

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, Czytelnia i kawiarnia Avion|Noiva, Główna 1: do 11. 9. wystawa Kazimierza Suchanka i Mariana Siedlaczka pt. „Bliscy naszym sercom. Rekonstrukcje”.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Cz. Cieszynie, Praska 3/14: do 31. 12. wystawa pt. „Nasza Klara w dzień szyje, w nocy pruje”; stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego”. Czynne: po-pt: 8.00-16.30.

▲ **SALA WYSTAW w Hawierzowie, Pavlova 583/2:** do 9. 11. wystawa pt. „Miejsca pielgrzymkowe na ziemi cieszyńskiej”. Czynna: wt-pt: 8.00-16.30, so: 9.00-13.00, nie: 13.00-17.00.

▲ **SALA WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka:** do 31. 8. wystawa pt. „Myśliwość”; stała ekspozycja „Migawki z historii Karwiny”. Czynne: wt-pt: 8.00-16.30, so: 9.00-13.00, nie: 13.00-17.00.

▲ **SALA WYSTAW w Jabłonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 7. 9. wystawa pt. „Gar-

Ogłoszenia do „Głosu Ludu” przyjmowane są w dni powszednie:

□ W redakcji „Głosu Ludu” przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30, tel. 558 731 766 e-mail: ogloszenia@glosludu.cz

□ W firmie Hudeczek Service, sp. z o.o. – Studio Graficzne, Hudeczek Service sp. z o.o., Olbrachcice, Stonawska 340, w godz. 8.00-15.00. e-mail: ad.servis@hudeczek.cz

□ W Odd. Literatury Polskiej Biblioteki w Karwinie-Frysztacie (przy rynku) w po, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00-17.00. Tel.: 596 312 477 e-mail: knih-k1pl@rkka.cz

UWAGA

Ogłoszenia do „Kroniki rodzinnej” należy przysłać bądź przynosić osobiście do redakcji do godz. 12.00 dnia poprzedzającego wydanie gazety. W przypadku nekrologów czekamy do godz. 13.30, prosimy jednak wcześniej zgłosić telefonicznie fakt zamówienia ogłoszenia.

nuszki babuni”; wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”. Czynne: wt-pt: 8.00-16.30.

CO ZA OLŻĄ

GALERIA SZTUKI „PULS”, ul. Głęboka 25/111, Cieszyn: do 28. 8. letnia wystawa malarstwa Włodka Janoty. W ramach wystawy odbędzie się spotkanie z autorem w dniu 28 sierpnia w godz. 16.00-18.00.

INSTYTUT SZTUKI UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W CIESZYNIE, Galeria 36,6: do 29. 8. wystawa Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego pt. „Prezentacje CTF 2014”.

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, Mennicza 46, Cieszyn: do 13. 9. wystawa pt. „Klasztor bez biblioteki jest jak twierdza bez zbrojowni”. Czynna: wt-pt: w godz. 8.00-18.00, so: godz. 9.00-15.00.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: Czynne codziennie 9.00-18.00.

LAST MINUTE – BUŁGARIA

SAMOŁOTEM Z OSTRAWY NA 12 DNI

luks. hotel Plovdiv ***, Primorsko

7 950 kc!!! ze śniadaniem

24. 8.-4. 9. 11 nocy/12 dni

hotel wprost na brzegu morza, cena przed zniżką 12 950 kc

A-Z TOUR s.r.o., tel.: 558 551 187-9

Komórka 602 726 283, www.ckztour.cz

Mieszkańcy Bystrzycy pożegnają wakacje

Już wkrótce wszyscy pożegnają wakacje. Mieszkańcy Bystrzycy zrobią to w ostatnią sobotę sierpnia, podczas Dnia Gminy Bystrzyca.

Impreza odbędzie się na placu w czesko-polskim kompleksie szkolnym. Bogaty program kulturalny rozpocznie się o godz. 15.00. Otworzy go krótki koncert w wykonaniu najmłodszych bystrzyckich talentów wokalnych, później zaś organiza-

torzy zaproszą dzieci do baśniowej zabawy. Nie zapomniano też o ich rodzicach, dziadkach i starszych kolegach. Dla nich o godz. 17.00 zagra „diabelski skrzypek” Erlebach, po nim zaś zaśpiewa Adam Miśk z kapelą. Gwoździem wieczoru będzie koncert słowackiej kapeli Inekafe. Gminne święto zakończy zabawa taneczna, na którą zaprosi bystrzyczan DJ Jacho M. (kor)

Uczczą św. Melchiora

Wierni z obu brzegów Olzy przygotowują się do dorocznego odpustu ku czci św. Melchiora Grodzieckiego. Osiemnaste uroczystości ku czci jednego z trzech Męczenników Koszyckich i patrona Śląska Cieszyńskiego odbędą się w nadolziańskim grodzie w niedzielę 7 września. Wezmą w nich tradycyjnie udział zwierzchnicy przygranicznych diecezji: bielsko-żywieckiej – ks. bp Roman Pindel, i ostrawsko-opawskiej – ks. bp František Václav Lobkowicz.

Gospodarzami tegorocznego odpustu będą bp Lobkowicz i parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Czeskim Cieszynie. Po spotkaniu o godz. 16.00 na moście Przyjaźni pielgrzymi z obu stron granicy procesją – z relikwiami św. Melchiora – udadzą się wspólnie na uroczystą mszę świętą do czeskokcieszyńskiej świątyni.

Warto dodać, że w tym roku uczestnicy dorocznych uroczystości przypomną sobie także 430. rocz-

nicę urodzin św. Melchiora Grodzieckiego, który urodził się nad Olżą w 1584 roku. Przypominamy sobie też 395. rocznicę zamordowania świętego z jego towarzysza: Chorwatem Markiem Krizem i Węgrem Stefanem Pongraczem, w Koszycach przez żołnierzy Betlena Gabora w 1619 roku. Przypomnijmy, że Męczenników Koszyckich kanonizował papież św. Jan Paweł II w 1995 roku. (kor)

Imponujący początek Ligi Mistrzów!

Cudowniejszej bajki nie napisalby nawet Paulo Coelho. Hokeiści Trzyńca i Witkowic na inaugurację Ligi Mistrzów rozstrzelali swych rywali! Trzyńczanie zdeklasowali w nowej Werk Arenie zeszłorocznego mistrza Szwajcarii SC Berno 7:0, zaś Witkowice rozbiły w ČEZ Arenie mistrza Bundesligi, ERC Ingolstadt 5:1. Dziś nasze zespoły zaliczą „powtórkę z rozrywki”, tyle że z innymi przeciwnikami. Stalownicy podejmują norweski Stavanger, ostrawianie tradycyjnego uczestnika szwajcarskiej ekstraklasy, EV Zug.

TRZYNIEC - SC BERNO 7:0

Tercje: 2:0, 3:0, 2:0. Bramki i asysty: 8. Polanský (Irgl, Adamský), 11. Nosek (Polanský, Irgl), 21. Polanský (Irgl, Žejdl), 37. Trončinský, 39. Linhart (Dravecký), 57. Orsava (Klesla), 58. Orsava (Polanský).

Trzyńciec: Hrubec – Roth, Klesla, Trončinský, M. Doudera, Galvas, Nosek, Linhart – Dravecký, Plíhal, Kreps – Adamský, Polanský, Irgl – Orsava, Žejdl, Rufer – Chmielewski, Matuš, Hrňa. **Berno:** Bühler – Gerber, Blum, Gragnani, Jobin, Krueger, Furrer, Kreis, Kinrade – A. Berger, Reichert, P. Berger – Rüfenacht, Ritchie, Bertschy – Holloway, Moser, Plüss – Loichat, Scherwey, Gardner.

Reklama hokeja, która poszła w świat! Tak wyglądała bajka w wykonaniu trzyńcieckich hokeistów w czwartkowym meczu z Bernem. Goście ze Szwajcarii jeszcze nie zdążyli rozpakować swoich walizek, a już przegrywali 0:2. Zabójcze dla Szwajcarów były wszystkie trzy odsłony. Stalownicy świetnie rozłożyli siły, dynamiką, a także wyszkoleniem technicznym przewyższając rywali o klasę. Jeśli przed startem Ligi Mistrzów SC Berno pasowane było na faworyta tej grupy, po demolce w Werk Arenie warto zweryfikować te papierowe i najwidoczniej niedokładne prognozy. W zespole Jiřego Kalousa nie było tym razem słabego ogniwa. Wyróżniali się Polanský, Orsava, a także szóstka bezbłędnie pracujących na tyłach obrońców. Bitą śmietaną na trzyńcieckim torcie była zaś imponująca akcja indywidualu-

Fot. MAREK SANTARIUS

Bramkarz SC Berno Marco Bühler miał pełne ręce roboty.

alna obrońcy Marka Trončinskiego, który w 37. minucie we własnym osłabieniu zamienił rywali w tyczki slalomowe, na deser trafiając do siatki po efektownej kiwce. Atmosfera w nowej Werk Arenie przypominała wesele cygańskiego barona. 3723 widzów iście szampańsko się bawiło od pierwszej do ostatniej minuty.

– Zagraliśmy fantastycznie, ale warto miarkować euforię, bo za nami

dopiero pierwszy mecz grupowy – stwierdził szkoleniowiec Trzyńca, Jiří Kalous. – Oczywiście są namacalne powody do dużego zadowolenia. To była idealna promocja trzyńcieckiego hokeja na międzynarodowej arenie.

WITKOWICE ERC INGOLSTADT 5:1

Tercje: 0:0, 2:1, 3:0. Bramki i asysty: 28. Zdráhal (Húževka, Burger),

29. Húževka (Stehlík, Zdráhal), 49. Stehlík (Šedivý, Strapáč), 55. Zdráhal (Kucsera, Štencel) – 34. Schmidpeter (Barta).

Witkowice: Šindelář – Stehlík, Čerešňák, L. Kovář, Šenkeřík, Klok, Štencel, Pastor, Bail – Húževka, Burger, Šedivý – Svačina, Němec, Huna – Zdráhal, Kolouch, Kucsera – Szturc, Strapáč, J. Káňa. **Ingolstadt:** Pielmeier – Brocklehurst, Koppchen,

Periard, Kohl, Wagner, Schopper, Kronthaler, Friesen – Buck, Schwez, Hager – Laliberte, Greiling, Ross – Gawlik, Schmidpeter, Barta – Davidik, Boucher, Rinke Leitans.

Historyczne, pierwsze wznowienie gry w hokejowej Lidze Mistrzów przeprowadzono w Witkowicach. Pojedynek pomiędzy Witkowicami i Ingolstadtem znalazł się bowiem w kalendarzu rozgrywek na pierwszym miejscu. W ČEZ Arenie obie ekipy rozkręcały się ostrożnie. Najciekawsza, a zarazem też najbardziej wyrównana była druga tercja w Ostrawie. Niemiecki zespół dotrzymywał wówczas kroku gospodarzom, odpadając dopiero w trzeciej tercji. Ingolstadt, w odróżnieniu od Witkowic, znajduje się na zupełnie innym biegunie przedsezonowych przygotowań. Niemcy przed meczem w Lidze Mistrzów rozegrali zaledwie dwa sparingi, co miało wpływ na poziom ich gry. Ostrawianie w trzeciej tercji zdominowali taflę, zamieniając poważny mecz poważnych rozgrywek na zabawę w kotka i myszkę. W końcówce spotkania kanadyjczy zawodnicy na usługach Ingolstadtu nie utrzymali nerwów na wodzy. Z siniakami schodził do szatni m.in. wychowanek karwińskiego hokeja, napastnik Roman Szturc.

– Początek w naszym wykonaniu był trochę niemrawy. Tak było do końca pierwszej tercji. Potem jednak nasza lawina zdmuchnęła niemiecki zespół – skomentował efektowną wygraną trener gospodarzy, Roman Šimíček.

JANUSZ BITTMAR

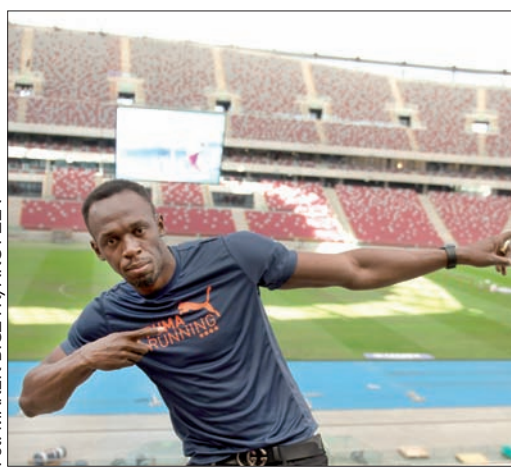
Usain Bolt chce nad Wisłą złamać 10 sekund

Dziś na Stadionie Narodowym w Warszawie odbędzie się 5. Memoriał Kamili Skolimowskiej. Gwiazdą zawodów jest jamajski sprinter Usain Bolt. Rekordzista świata na 100 i 200 metrów przebywa w Polsce od wtorku.

Lekkoatletyczny memoriał rozpocznie się o godz. 16.00 konkursem skoku wzwyż, a zakończy o godz. 19.00 biegiem na 100 metrów mężczyzn, w którym wystartuje Usain Bolt. Dla Jamajczyka występ w Warszawie będzie wyjątkowy. Nigdy bowiem nie brał on udziału w zawodach pod zamkniętym dachem, a tak będzie w sobotę na największym polskim obiekcie.

– W hali nie startuję, bo jestem za wysoki na dystans 60 metrów. Dlatego, gdy się dowiedziałem, że będzie taka możliwość, ucieszyłem się. To będzie dla mnie nowe doświadczenie – powiedział sprinter, który w środę na Stadionie Narodowym spotkał się z licznymi przybyłymi dziennikarzami.

Wielka gwiazda lekkoatletyki przyleciała do Warszawy z Paryża i już we wtorkowe popołudnie zdążyła przeprowadzić trening na obiektach Akademii Wychowania Fizycznego. Dla Bolta sezon 2014 jest wyjątkowy – zaplanował bowiem

Fot. MAREK BICZYK/ARCPZLA

Usain Bolt na Stadionie Narodowym w Warszawie.

wyjątkowo mało startów indywidualnych. Przed występem w Warszawie pobiegł jedynie w finałowym biegu sztafety 4 x 100 metrów na Igrzyskach Wspólnoty Narodów w Glasgow oraz w specyficznym biegu na słynnej Copacabanie w Rio de Janeiro.

– Czuję się dobrze i spodziewam się w Warsza-

wie złamania granicy 10 sekund. Zwykle poprawiam się z biegu na bieg – mówił dziennikarzom Usain Bolt, przyznając także, że niezwykle sprzęża się na zawodach, które – tak jak warszawski miting – poświęcone są pamięci osób ważnych dla kraju, w którym startuje.

Obok Jamajczyka w biegu na 100 m wystartuje także mistrz świata w Paryżu (2003) Kim Collins oraz aktualny halowy mistrz świata z Sopotu w biegu na 60 m Brytyjczyk Richard Kilty.

Interesująco zapowiadają się również pojedynki najlepszych polskich lekkoatletów z ich zagranicznymi rywalami. W pchnięciu kulą mężczyzn kibice zobaczą w akcji dwukrotnego mistrza olimpijskiego Tomasza Majewskiego oraz jego odwiecznego rywala Christiana Cantwella. W rzucie młotem mistrzyni Europy Anita Włodarczyk zapowiada atak na rekord świata. Z kolei w pojedynku najlepszych młociarzy zmierzą się Paweł Fajdek oraz Krisztian Pars z Węgier, a wśród dyskoboli konkuruwać będą Piotr Małachowski i Robert Harting.

Honorowy patronat nad zawodami objęła pierwsza dama RP, prezydentowa Anna Komorowska. (wik)

NASZA OFERTA

HOKEJ NA LODZIE - LIGA MISTRZÓW: Trzyńciec – Stavanger Oilers (dziś, 20.00), Witkowice – EV Zug (dziś, 17.00).

***

PIĘKA NOŻNA - FNL: Trzyńciec – Opawa (dziś, 10.15). **DYWIŻJA:** Piotrowice – Beneszków Dolny (dziś, 16.30), Ślavićin – Hawierzów (jutro, 10.15). **MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA:** Petrkowice – Dzieńmorowice, Czeski Cieszyn – Koberzyce (dziś, 17.00), Pusta Polom – Wędrynia, Bogumin – Karniów (jutro, 17.00). **IA KLASA - gr. B:** Stonawa – Lutynia Dolna, Czeladna – Datynie Dolne (dziś, 17.00), Olbrachcice – Raszkwowice, Petřvald n. M. – Bystrzyca (jutro, 17.00). **IB KLASA - gr. C:** St. Miasto – Mosty, Żuków Górny – Piosek, Dobra – ČSAD Hawierzów, Luczina – Sn Orłowa (dziś, 17.00), Śmiłowice – Gnojnik, Inter Piotrowice – Nydek, Jabłonków – Sucha Górna (jutro, 17.00). (jb)

Legia Warszawa jedną nogą w Lidze Europy

Legia Warszawa jest o krok bliżej awansu do Ligi Europy. W czwartek mistrzowie Polski odnieśli ważne, wyjazdowe zwycięstwo nad kazachskim FK Aktobe. Legioniści wygrali 1:0, a jedyną bramkę w meczu zdobył w 48 min. Ondrej Duda. Rewanż już w najbliższy czwartek w Warszawie.

Starcie z FK Aktobe było rozgrywane w temperaturze wynoszącej 40 st. Celsjusza! Nie dziwi więc, że warszawska drużyna nie rozegrała fenomenalnego widowiska.

– Zgodnie z naszymi przewidywaniami był to trudny mecz, rozegrany w ciężkich warunkach i na nie naj-

lepszym boisku. Sprawdziła się nasza wiedza o Aktobe, które zagrażało nam przede wszystkim po stałych fragmentach gry. Jestem zadowolony ze zdobytej bramki i z tego, że zagraliśmy na zero z tyłu. Mogliśmy strzelić więcej goli, lecz rywale także mieli swoje szanse – mówił po meczu

Henning Berg, trener Legii Warszawa.

– Jestem zadowolony z gry, ale na pewno nie z wyniku. Przed nami rewanż i w nim powalczymy o dobry wynik. Będzie ciężko, ale na pewno spróbujemy – stwierdził z kolei trener FK Aktobe, Władimir Gazzajew.

W czwartek o fazę pucharową Ligi Europy walczył też Ruch Chorzów, który u siebie zremisował z Metalistem Charków 0:0. Spotkanie było wyrównane, a faworyzowany zespół z Ukrainy nie potrafił stworzyć większej przewagi. O losach dwumeczu zdecyduje więc rewanż w Kijowie. (wik)